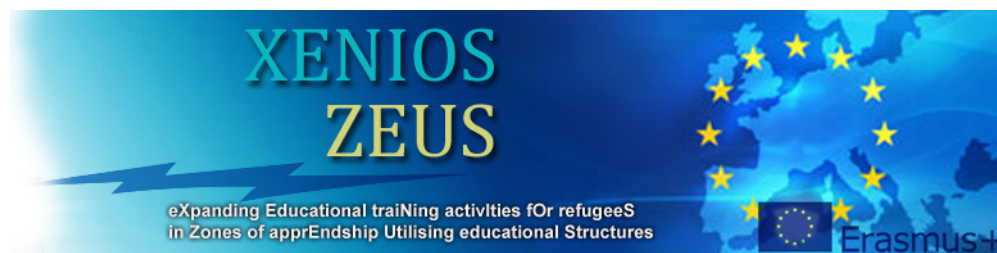

Erasmus+

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

-

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Εκπαιδευτικό υλικό για παιδιά πρόσφυγες

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Θέκλα Μιχάλογλου - Ελένη Ξεφτέρη

Επιμέλεια: Σούλα Μητακίδου - Μάρθα Ιωαννίδου

Εκπαιδευτικό υλικό για παιδιά πρόσφυγες Εισαγωγή

Το Εκπαιδευτικό Υλικό δημιουργήθηκε για την εξοικείωση/γνωριμία των παιδιών με τον ελληνικό πολιτισμό και την ελληνική γλώσσα σε πλαίσιο άτυπης εκπαίδευσης. Το Εκπαιδευτικό Υλικό, όπως και ο Οδηγός Καλωσορίσματος, με τον οποίο συνεργάζεται, στηρίζεται στις αρχές γραμματισμού σε μια δεύτερη ή ξένη γλώσσα και ταυτόχρονα επιδιώκει συνδέσεις του πολιτισμού υποδοχής με τον πολιτισμό προέλευσης (με χώρα παράδειγμα τη Συρία). Η πολυτροπική παρουσίαση των πληροφοριών (με γραπτό κείμενο, με εικόνα και ήχο) προσφέρει αυξημένες ευκαιρίες ταύτισης σημαίνοντος και σημαινόμενου. Το Εκπαιδευτικό Υλικό διαρθρώνεται πάνω σε ένα σκελετό θεμάτων που έχουν μεγάλη πιθανότητα να απηχούν τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες των παιδιών και είναι δυναμικό και ευέλικτο καθώς τα θέματα μπορούν να αναπτύσσονται και να επεκτείνονται ανάλογα με το μαθητικό πληθυσμό στον οποίο απευθύνονται.

Πιο συγκεκριμένα το υλικό στοχεύει στην

- εξοικείωση των παιδιών προσφύγων με τη γλώσσα και τον πολιτισμό της χώρας υποδοχής
- σύνδεση με τον πολιτισμό προέλευσης των παιδιών
- έκφραση συναισθημάτων
- ανάπτυξη ενδιαφερόντων
- ανάπτυξη ψυχοκινητικών δεξιοτήτων

Το Εκπαιδευτικό Υλικό αποτελείται από το *Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού* και τα *Φύλλα Δραστηριοτήτων* για τα παιδιά. Οι θεματικές του ενότητες αντιστοιχούν στους τρεις θεματικούς άξονες του Οδηγού Καλωσορίσματος, αναφέρονται δηλαδή σε μνημεία πολιτισμού, στην καθημερινότητα και στο σχολείο.

Το Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού προτείνει ενδεικτικές παρεμβάσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον/την εκπαιδευτικό ως έχουν ή/και ως

παραδείγματα για να διαμορφώσει νέες παρεμβάσεις ανάλογα με τον μαθητικό πληθυσμό στον οποίο απευθύνεται στους καταυλισμούς ή στις Δομές Υποδοχής Εκπαίδευσης Προσφύγων (ΔΥΕΠ). Στηρίζεται στη δυναμική σύμπραξη της γραπτής γλώσσας, του ήχου και της εικόνας, με όλα τα οφέλη γλωσσικά και γνωστικά που προκύπτουν και διευκολύνουν την εξοικείωση με το νέο τόπο διαμονής και με τους ήχους της ομιλίας σε αυτόν τον τόπο.

Το Εκπαιδευτικό Υλικό ΔΕΝ αποτελεί διδακτικό εγχειρίδιο, όπου με έναν γραμμικό τρόπο πρέπει να διδαχτεί μια συγκεκριμένη διδακτική ύλη, αποτελεί μια πρόταση ανοικτή σε συνεχείς ζυμώσεις, διαφοροποιήσεις και αναθεωρήσεις. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να κινείται στο χώρο της θεματικής ενότητας αλλά παράλληλα να διατηρεί και την ετοιμότητα να ανατρέψει και να αναδιαμορφώνει το περιεχόμενο της, ανταποκρινόμενη/ος στις ρητές ή υπόρρητες προτάσεις των παιδιών και στη δυναμική της ομάδας. Ο ευέλικτος χαρακτήρας του υλικού ακυρώνει την έννοια της συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας που χρειάζεται για να καλυφτεί η κάθε ενότητα. Ο εκπαιδευτικός έχει την ελευθερία να αυτενεργήσει δημιουργώντας δικές του, επεκτείνοντας ή/και αναμορφώνοντας τις προτεινόμενες δραστηριότητες υποβάλλοντας έτσι το υλικό σε διαρκή ανανέωση και επικαιροποίηση.

Από τις δραστηριότητες που προτείνονται στο Εκπαιδευτικό Υλικό όσες είναι με πράσινη γραμματοσειρά απευθύνονται κυρίως στα μεγαλύτερα παιδιά, ενώ οι υπόλοιπες είναι κατάλληλες για όλες τις ηλικίες, οι εκπαιδευτικοί του πεδίου όμως είναι αυτοί που θα εκτιμήσουν και θα αποφασίσουν ποιες δραστηριότητες ταιριάζουν περισσότερο στην ομάδα παιδιών με την οποία δουλεύουν κάθε φορά.

Οι εκπαιδευτικοί, που θα εφαρμόσουν το υλικό στο πεδίο, λειτουργούν ως η «σκαλωσιά» που θα διευκολύνει τα παιδιά να κατανοήσουν τον κόσμο γύρω τους στη χώρα υποδοχής. Αντλώντας από τα ενδιαφέροντα και κτίζοντας πάνω στις δυνατότητες και τα ταλέντα τους, το Εκπαιδευτικό Υλικό στοχεύει πρωτίστως να εξοικειώσει τα παιδιά με τον τόπο που τους φιλοξενεί, τον πολιτισμό και την καθημερινότητά του. Οι ολιστικές πρακτικές που διέπουν τη δημιουργία του υλικού καθιστούν την κατάκτηση της γλώσσας μια φυσική και αυθόρμητη διαδικασία, αυτονόητο αποτέλεσμα των διαπολιτισμικών ανταλλαγών ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και παιδιά.

Όπως αναφέρθηκε ήδη, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή να υπάρχει μια ποικιλία σημειωτικών πόρων από όπου θα μπορούν να αντλούν πληροφορίες και να

αναπτύσσουν ενδιαφέροντα τα παιδιά. Έτσι, μέσα στον οδηγό υπάρχουν προτάσεις που αναπτύσσονται με αφορμή τη χρήση κάποιων παιδικών βιβλίων γραμμένων είτε στην ελληνική είτε στην αγγλική είτε και στην αραβική γλώσσα. Κάποια από αυτά τα βιβλία είναι προσβάσιμα σε ηλεκτρονική μορφή, κάποια άλλα υπάρχουν μόνο σε έντυπη μορφή. Επιπλέον, υπάρχουν προτάσεις που αναπτύσσονται με αφορμή την προβολή κάποιων βίντεο ή ταινιών. Στο τέλος κάθε θεματικής ενότητας προσφέρεται, ως παράρτημα, χρήσιμο και επαρκές εικονογραφικό υλικό το οποίο μπορεί να εκτυπωθεί/φωτοτυπηθεί.

Η ψηφιακή μορφή του *Εγχειριδίου Εκπαιδευτικού* είναι ιδιαίτερα εύχρηστη, καθώς κάθε πρόταση υποστηρίζεται από υπερσύνδεσμο που οδηγεί σε περισσότερο υλικό ή νέες δραστηριότητες. Για το λόγο αυτό θεωρούμε ότι είναι πιο λειτουργικό σε ηλεκτρονική παρά σε έντυπη μορφή, παρόλο που αυτό καθιστά απαραίτητη τη χρήση ηλεκτρονικών συσκευών για την εφαρμογή. Άλλωστε, στις επιδιώξεις του συγκεκριμένου προγράμματος είναι και η εξοικείωση των παιδιών με τον ψηφιακό γραμματισμό.

Το Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού συνοδεύεται από δύο πακέτα με Φύλλα Δραστηριοτήτων για τα παιδιά που το καθένα απευθύνεται σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα (μικρότερα παιδιά 6-9 ετών, μεγαλύτερα παιδιά 10-15 ετών). Κι εδώ όμως, όπως και στις δραστηριότητες του Εγχειριδίου, ο ηλικιακός χωρισμός είναι ενδεικτικός και επαφίεται στον/στην εκπαιδευτικό να αποφασίσει ποια φύλλα θα χρησιμοποιήσει ανάλογα με την προηγούμενη γνώση και τις δεξιότητες που ήδη έχουν αναπτύξει τα παιδιά στα οποία απευθύνεται. Στα Φύλλα Δραστηριοτήτων, κατ' αναλογία με την ανάπτυξη των θεματικών ενοτήτων του Εγχειριδίου Εκπαιδευτικού, δεν προτείνεται σειριακή ακολουθία ανάπτυξης και γι' αυτό τα Φύλλα δεν εμφανίζονται σελιδοποιημένα. Και εδώ οι προτάσεις είναι ενδεικτικές, που σημαίνει ότι μπορούν να αναδιαμορφωθούν, επεκταθούν και αντικατασταθούν από άλλες ανάλογες που ο/η εκπαιδευτικός θα κρίνει ότι θα λειτουργήσουν πιο αποτελεσματικά.

Οι εκπαιδευτικές προτάσεις δίνουν αφορμή για ανάπτυξη γλωσσικών και μαθηματικών δραστηριοτήτων, αλλά και δραστηριοτήτων που αφορούν άλλα επιστημονικά πεδία, όπως γεωγραφία, ιστορία, φυσική, στοιχεία θρησκευσιολογίας, καθώς και στην απόκτηση ψυχοκινητικών δεξιοτήτων από τα παιδιά. Επίσης σε όλες τις θεματικές ενότητες γίνεται προσπάθεια να έρχονται τα παιδιά σε επαφή με διάφορες μορφές τέχνης ώστε να

αναπτύσσεται η αισθητική και η δημιουργικότητά τους. Επιπλέον, οι προτάσεις για ψηφιακές διαδικτυακές εφαρμογές και για χρήση ψηφιακών εργαλείων συμβάλλει στην καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού.

Πιο συγκεκριμένα στο εκπαιδευτικό υλικό αναπτύσσονται οκτώ ενότητες:

Ενότητα πρώτη: ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΕΧΩ ΟΝΟΜΑ & ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

(Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Άρθρο 7)

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι δυο ήρωες του Οδηγού Καλωσορίσματος, η Νούρα και ο Φαρούκ και δίνεται η αφορμή για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που αφορούν στην ταυτότητα του κάθε παιδιού (όνομα, επώνυμο, τόπος καταγωγής κτλ) καθώς και σε διαπολιτισμικές συνδέσεις. Ανάλογο είναι το περιεχόμενο στα Φύλλα Δραστηριοτήτων της αντίστοιχης ενότητας.

Ενότητα δεύτερη: ΔΥΟ ΓΟΡΓΟΝΕΣ, ΔΥΟ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Στην ενότητα αυτή με αφορμή τη γοργόνα Θεσσαλονίκη που εμφανίζεται στον Οδηγό Καλωσορίσματος προτείνονται δραστηριότητες σχετικές με γοργόνες. Οι δραστηριότητες δίνουν αφορμή και για επεκτάσεις σε θέματα γεωγραφίας και χρήσης ψηφιακών εργαλείων. Υπάρχουν επίσης και οι ανάλογες διαπολιτισμικές συνδέσεις μέσα από την παρουσίαση της Συρίας γοργόνας, αλλά και γοργόνων από άλλα μέρη της γης. Στα Φύλλα των Δραστηριοτήτων σε ό,τι αφορά στα μικρότερα παιδιά η ενασχόληση επικεντρώνεται γύρω από την δημιουργία γοργόνων είτε ως ζωγραφική, είτε ως κατασκευή, είτε ως σχεδιασμό με ταυτόχρονη αρίθμηση. Για μεγαλύτερα παιδιά το ενδιαφέρον επικεντρώνεται περισσότερο σε ζητήματα γεωγραφίας, παίρνοντας πάντα αφορμή και από τα δικά τους βιώματα.

Ενότητα τρίτη: ΠΑΜΕ ΒΟΛΤΑ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΑ, ΣΕ ΚΑΣΤΡΑ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ;

Η αφορμή για την ανάπτυξη αυτής της ενότητας δίνεται από τον πρώτο άξονα του Οδηγού Καλωσορίσματος που αφορά την περιήγηση σε μνημεία της Θεσσαλονίκης. Προτείνονται δραστηριότητες γνωριμίας και αλληλεπίδρασης με μνημεία της πόλης, αλλά και επεκτάσεις μεταξύ άλλων, σε ζητήματα γεωμετρίας που αφορούν τα σχήματα και τα στερεά. Αντίστοιχες

δραστηριότητες αναπτύσσονται και στα Φύλλα Δραστηριοτήτων, με διαφορετικές στοχεύσεις για τα μικρότερα και τα μεγαλύτερα παιδιά.

Ενότητα τέταρτη: ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΣΤΟΝ ΛΕΥΚΟ ΠΥΡΓΟ

Η συγκεκριμένη ενότητα αφορά την καθημερινότητα της πόλης υποδοχής και συνδέεται με τον δεύτερο άξονα του Οδηγού Καλωσορίσματος, όπου υπάρχουν εικόνες και πληροφορίες σχετικές με τα μέσα μεταφοράς και τους τόπους στάθμευσης τους (λιμάνι, αεροδρόμιο, σταθμός τρένων, σταθμός λεωφορείων, στάσεις αστικών λεωφορείων και ταξί). Φροντίσαμε να υπάρχουν και αντίστοιχες εικόνες από τον τόπο καταγωγής των παιδιών (κυρίως από τη Συρία που λειτουργεί γενικά ως χώρα παράδειγμα). Επιπλέον τόσο στο Εγχειρίδιο όσο και στα Φύλλα Δραστηριοτήτων γίνεται επέκταση στους κανόνες και στα σήματα οδικής κυκλοφορίας.

Ενότητα πέμπτη: ΠΟΣΟ ΜΟΙΑΖΟΥΝ ΤΕΛΙΚΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΑ ΦΑΓΗΤΑ!

Παίρνοντας πάλι αφορμή από εικόνες της καθημερινότητας του Οδηγού Καλωσορίσματος που αφορούν σε τρόφιμα και φαγητά αναπτύσσεται η συγκεκριμένη ενότητα που συνδέεται με τη διατροφή με επεκτάσεις στην αγορά προϊόντων αλλά και στην υγιεινή των δοντιών και στο σωστό πλύσιμο των χεριών. Στα Φύλλα Δραστηριοτήτων υπάρχουν ποικίλες εκπαιδευτικές προτάσεις αντίστοιχου περιεχομένου.

Ενότητα έκτη: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΓΕΦΥΡΕΣ

Πρόκειται για ενότητα που συνδέεται με τον δεύτερο άξονα του οδηγού και αφορά πολιτιστικά γεγονότα με διαπολιτισμικές συνδέσεις δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη μουσική και στα μουσικά όργανα, κάνοντας όμως αναφορές και σε άλλου είδους πολιτιστικά γεγονότα όπως θέατρο, χορός κτλ. Στα Φύλλα Δραστηριοτήτων για μικρά παιδιά υπάρχουν δραστηριότητες γνωριμίας με μουσικά όργανα, ενώ στα αντίστοιχα φύλλα για μεγαλύτερα παιδιά εισάγονται και κείμενα όπως αφίσες αντίστοιχων γεγονότων σε μια πρώτη προσπάθεια αποκωδικοποίησης τους από τα παιδιά, με τη βοήθεια πάντα του/της εκπαιδευτικού.

Ενότητα έβδομη: ΠΑΙΖΩ, ΠΑΙΖΕΙΣ, ΠΑΙΖΕΙ, ΠΑΙΖΟΥΜΕ...

Η ενότητα αυτή ασχολείται με το παιχνίδι σε όλες του τις μορφές (παιδικές χαρές, παιχνίδια της αλάνας, επιτραπέζια παιχνίδια, αθλητικά παιχνίδια) καθώς και προτάσεις για κατασκευές παιχνιδιών από απλά καθημερινά υλικά.

Κι εδώ η αφορμή δίνεται από εικόνες της καθημερινότητας του Οδηγού Καλωσορίσματος, που αφορούν παιδικές χαρές αλλά και γήπεδα της Θεσσαλονίκης. Επιπλέον γίνεται η παρουσίαση και κάποιων παιχνιδιών της αλάνας κοινών με τις χώρες καταγωγής των παιδιών. Στα Φύλλα Δραστηριοτήτων με αφορμή τις μετρήσεις στα διάφορα είδη παιχνιδιών, αναπτύσσονται μαθηματικές δραστηριότητες.

Ενότητα όγδοη: ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ!

Η ενασχόληση με τον τρίτο άξονα του Οδηγού Καλωσορίσματος που αφορά το σχολείο δίνει την ευκαιρία ανάπτυξης αυτής της ενότητας. Το σχολείο παρουσιάζεται ως τόπος συνάντησης πολιτισμών και λαών που παίζει σημαντικό ρόλο στην καλλιέργεια του σεβασμού και της αποδοχής της διαφορετικότητας. Προτείνοντας εκπαιδευτικές δράσεις που στοχεύουν να «κτίσουν» διαπολιτισμικές γέφυρες, αξιοποιούνται οπτικοακουστικά μέσα, πολυτροπικά κείμενα και βιβλία, με ανάλογες δραστηριότητες στα Φύλλα Δραστηριοτήτων.

Η ονομασία «**έλα**» του Εκπαιδευτικού Υλικού είναι συμβολική και σηματοδοτεί το ρόλο που ευελπιστεί ότι θα παίξει, προκαλώντας και προσκαλώντας σε διαπολιτισμικές ανταλλαγές και δημιουργώντας γέφυρες επικοινωνίας μέσα από **εκατοντάδες λέξεις αλληλοκατανόησης**.

Αγαπητοί - Αγαπητές Εκπαιδευτικοί

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ: ένα φιλόξενο και υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον είναι μια ανοικτή πρόσκληση στα παιδιά να σας ακολουθήσουν στις εξερευνήσεις στη γλώσσα και στον πολιτισμό που προτείνετε. Για να το πετύχετε:

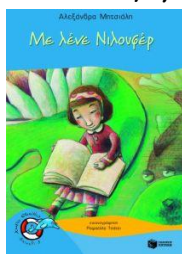
- παρατηρείτε διαρκώς τα παιδιά! Παρατηρώντας τα παιδιά διαπιστώνετε τις τρέχουσες δυνατότητές τους, το γλωσσικό (κυρίως στην ελληνική γλώσσα) και γνωστικό τους επίπεδο. Έτσι μπορείτε να αποφασίζετε και να ρυθμίζετε σε τι βάθος και σε τι βαθμό πολυπλοκότητας θα επιχειρήσετε να εφαρμόσετε τις δραστηριότητες που ακολουθούν,
- εξασφαλίζετε την επικοινωνία με τα παιδιά αξιοποιώντας όλους τους διαθέσιμους γλωσσικούς (μητρική, ελληνικά, αγγλικά, κ.λπ.) και παραγλωσσικούς πόρους (χειρονομίες, παντομίμα, ζωγραφιές, εικόνες, χάρτες, κ.λπ.) για να πετύχετε την επικοινωνία,
- στήνετε σκαλωσιά για να στηρίξετε την εμπλοκή των παιδιών με κάθε δυνατό τρόπο:
  - παρέχετε άφθονες ενδείξεις για την κατανόηση
  - μιλάτε καθαρά και με ευκρίνεια (σύντομες προτάσεις, απλές γραμματικές δομές)
  - δίνετε σαφείς οδηγίες
  - αξιοποιείτε επαναλήψεις και παραφράσεις για καλύτερη κατανόηση
  - χρησιμοποιείτε μεγαλόφωνη γραφή (λέω προφορικά αυτό που γράφω)
  - ανακυκλώνετε στο λόγο σας τις καινούριες λέξεις και τις λέξεις κλειδιά
  - κάνετε λίστες με χρήσιμες λέξεις
  - λειτουργείτε ως υπόδειγμα, δείχνοντας με παραδείγματα κάθε δραστηριότητα που ζητάτε να κάνουν τα παιδιά
  - ενθαρρύνετε τις συνεργασίες μεταξύ των παιδιών
- κινείστε με ευελιξία, δείχνετε εγρήγορση στις ανάγκες των παιδιών και ετοιμότητα για αλλαγές στην προγραμματισμένη πορεία δραστηριοτήτων, αν οι περιστάσεις το απαιτούν.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΕΧΩ ΟΝΟΜΑ & ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Άρθρο 7

Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού του 1989, υπογράφηκε από 193 χώρες και αποτελεί νόμο της Ελλάδας (Ν.2101/92).

- Παίζουμε το παιχνίδι «Πώς σε λένε;». Ο/η εκπαιδευτικός ρωτάει ένα παιδί «πώς σε λένε;», το παιδί απαντάει «με λένε Σαμ», στη συνέχεια η Σαμ επιλέγει ένα παιδί για να κάνει την ίδια ερώτηση. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι όλα τα παιδιά να ρωτήσουν και να πουν το όνομά τους.
- Λέμε το όνομά μας (εκπαιδευτικός) στα ελληνικά και αραβικά και συγχρόνως το γράφουμε σε χαρτί ή στον πίνακα και τέλος σε χαρτάκι αυτοκόλλητο και το κολλάμε πάνω μας ως ταμπέλα ονόματος.
- Δίνουμε αυτοκόλλητα χαρτιά στα παιδιά για να γράψουν το όνομά τους στα ελληνικά και όποια άλλη γλώσσα θέλουν και να το κολλήσουν πάνω τους ως ταμπέλα ονόματος. Φροντίζουμε να γράφουν με κεφαλαίο γράμμα το αρχικό γράμμα του ονόματος. Στη συνέχεια λέμε και συγχρόνως γράφουμε τα ονόματα σε χαρτί ή στον πίνακα.
- Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε καπάκια από πλαστικά μπουκάλια, να γράψουμε σε κάθε καπάκι ένα γράμμα και να σχηματίσουμε το όνομά μας. Αφού το δείξουμε με το δικό μας όνομα, ζητάμε από τα παιδιά να δημιουργήσουν το δικό τους όνομα. Στη συνέχεια χρησιμοποιώντας και άλλα καπάκια μπορούμε να σχηματίσουμε και τα επώνυμά μας.
- Η δραστηριότητα μπορεί να συνεχιστεί γράφοντας σε άλλο καπάκι δίπλα στο όνομα, τον αριθμό των γραμμάτων του κάθε ονόματος και με αυτό τον τρόπο να ασχοληθούμε και με τους αριθμούς.
- Επιπλέον μπορούν τα παιδιά, με τη βοήθεια μας, να δημιουργήσουν λέξεις ανά δύο ή σε ομάδες χρησιμοποιώντας τα γράμματα από τα ονόματά τους.
- **Ανάλογα με το επίπεδο τους, τα παιδιά θα μπορούσαν με τις λέξεις να δημιουργήσουν μια ιστορία προφορικά ή γραπτά.**
- Παρουσιάσουμε το βιβλίο της Αλεξάνδρας Μητσιάλη *Με λένε Νιλουφέρ*.

Μητσιάλη Α. (2010). *Με λένε Νιλουφέρ*. Εικ. Ciacci R. Αθήνα: Πατάκης

Το βιβλίο προσφέρει την ευκαιρία να μιλήσουμε για τη σημασία των ονομάτων για το πως αυτά μπορεί να δημιουργούν γέφυρες επικοινωνίας και γνωριμίας μεταξύ των ανθρώπων. Επιπλέον μας δίνει τη δυνατότητα να μιλήσουμε για την μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης μέσα από την ιστορία μιας δασκάλας που πήγε να διδάξει σε πομακοχώρι της Κομοτηνής.

- Με αφορμή τον τίτλο του βιβλίου λέμε τα ονόματά μας κάνοντας προφορική εξάσκηση (για παράδειγμα με Λένε Νούρα).
- Διαβάζουμε από το εξώφυλλο το όνομα της συγγραφέα του βιβλίου και εξηγούμε ότι είναι το Θηλυκό του Αλέξανδρου (Iskander στα αραβικά, το όνομα συνδέεται με τον Μέγα Αλέξανδρο) και ότι στα ελληνικά πολλά ονόματα μπορεί να τα έχουν και γυναίκες και άνδρες.
- Διαβάζουμε το βιβλίο και συζητάμε για τα ονόματα των παιδιών και της δασκάλας. Γράφουμε τα ονόματα που υπάρχουν στο βιβλίο σε μεγάλο κανσόν σε λίστα, τονίζοντας με έντονο χρώμα το πρώτο κεφαλαίο γράμμα.
- Παρουσιάζουμε σε καρτέλα το όνομα της «πρωταγωνίστριας» του οδηγού, Νούρα και εξηγούμε ότι εξαιτίας της σημασίας του (σημαίνει φως), το αντίστοιχο ελληνικό όνομα θα ήταν Φωτεινή. Γράφουμε μια καρτέλα με το όνομα Φωτεινή και δημιουργούμε ένα ζευγάρι ονομάτων.
- Στη συνέχεια δημιουργούμε τα ζευγάρια των ονομάτων του βιβλίου χρησιμοποιώντας και το άρθρο (η Μελέκ - η Αγγελική).
- Συζητάμε για το όνομα του κοριτσιού του βιβλίου που στα ελληνικά σημαίνει νούφαρο και ρωτάμε τα παιδιά αν γνωρίζουν τη λέξη. Εξηγούμε ότι η ελληνική λέξη νούφαρο προέρχεται από την αραβική noufar και αναφέρουμε και άλλα τέτοια δάνεια (για παράδειγμα ζάρι, γάιδαρος, άλγεβρα, σιρόπι κ.ά.).
- Τα αραβικά ονόματα συνήθως συνδέονται με λέξεις όπως ειρήνη, όμορφος, νύχτα κ.ά. Ρωτάμε τα παιδιά για τη σημασία του ονόματός τους (μπορούμε να συμβουλευτούμε και [σελίδα με αραβικά ονόματα](#)).
- Δημιουργούμε ατομικές καρτέλες διπλής όψης με τα ονόματα των παιδιών και τη σημασία τους στα ελληνικά, αν υπάρχει. Χρησιμοποιούμε καρτέλες διπλής όψης γιατί πολλές φορές η σημασία του αραβικού ονόματος συνδέεται στα ελληνικά με λέξεις που δεν αποτελούν κύριο όνομα όπως νερό, αλήθεια κ.ά.
- Επιπλέον, μπορούμε να γράψουμε τα ονόματα των παιδιών στον υπολογιστή (στο word art), να τα εκτυπώσουμε και να δημιουργήσουμε

το δικό μας χρυσό βιβλίο που θα ενώνει τους ανθρώπους, όπως αυτό που αναφέρεται στο βιβλίο.

- Μετά το όνομα ασχολούμαστε με το επώνυμο και τη χώρα καταγωγής των παιδιών.
- Δείχνουμε στο εξώφυλλο του βιβλίου το ονοματεπώνυμο της συγγραφέα και εξηγούμε ότι στο όνομα και στο επώνυμο γράφουμε με κεφαλαίο το πρώτο γράμμα.
- Κάνουμε εξάσκηση προφορικά με τα ονοματεπώνυμα μας. Γράφουμε ως παράδειγμα το δικό μας ονοματεπώνυμο και στη συνέχεια με τα παιδιά γράφουμε σε χαρτί ή στον υπολογιστή το ονοματεπώνυμό μας. Ζωγραφίζουμε ένα αντικείμενο που το πρώτο γράμμα του είναι ίδιο με το πρώτο γράμμα του ονόματός μας (για παράδειγμα Αλεξάνδρα-άλογο).
- Δημιουργούμε καρτέλες με ονόματα, επώνυμα και χώρες καταγωγής και τα παιδιά επιλέγουν τις κατάλληλες καρτέλες και σχηματίζουν προφορικά ή/και γραπτά προτάσεις (είμαι η Νούρα Οσμάν από τη Συρία).
- Δημιουργούμε σύννεφα λέξεων στον υπολογιστή στο πρόγραμμα [tagxedo](#) με το ονοματεπώνυμό μας και τη χώρα καταγωγής ή/και με το ονοματεπώνυμό μας και λέξεις που μας χαρακτηρίζουν (για παράδειγμα Νούρα Οσμάν, έξυπνη, χαρούμενη).

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Θρησκεία

Με αφορμή την αναφορά του βιβλίου στο Ραμαζάνι μπορούμε να μιλήσουμε για σημαντικές γιορτές που υπάρχουν σε διάφορες θρησκείες, για τα έθιμα και τη διάρκειά τους.

- Μιλάμε για τη νηστεία των 40 ημερών πριν από το Πάσχα, δείχνουμε εικόνες που συνδέονται με έθιμα (παράρτημα) και βίντεο από το [Πάσχα στην Κέρκυρα](#).
- Βλέπουμε [βίντεο](#) για το «Ίντ Αλ Φιτρ», την τριήμερη γιορτή στο τέλος του Ραμαζανιού, το οποίο έχει διάρκεια 30 ημέρες ([πληροφορίες για το Ραμαζάνι](#)).

- Δείχνουμε εικόνες (παράρτημα) από το σαχούρ (Suhoor) που τρώνε οι μουσουλμάνοι κάθε μέρα πριν ξημερώσει (συνδυασμός τροφών που τους βοηθά να διατηρούν την ενέργειά τους ως το βράδυ) και το γλυκά καhk που τρώνε στο Ιντ και συζητάμε με τα παιδιά για το Ραμαζάνι.
- Προβάλλουμε [βίντεο](#) για τη θρησκευτική γιορτή Χόλι των Ινδουιστών, γνωστή και ως γιορτή των χρωμάτων, με την οποία γιορτάζουν τον ερχομό της άνοιξης.

Τέχνη

- Βλέπουμε [βίντεο](#) για το πώς ανοίγει ένα νούφαρο.
- Δείχνουμε εικόνες (παράρτημα) από τους πίνακες του Μονέ με θέμα τα νούφαρα. Καλούμε τα παιδιά να παρατηρήσουν τους πίνακες και να βρουν ποιες εποχές ζωγράφισε τους πίνακες (σύνδεση με τις εποχές).
- Προβάλλουμε [βίντεο](#) με πίνακες του Μονέ (Μουσείο Orangerie, Παρίσι) και [ασπρόμαυρο βίντεο](#) που δείχνει τον ζωγράφο στον κήπο του, στο Ζιβερνί της Γαλλίας, να ζωγραφίζει τα πασίγνωστα νούφαρα.
- Διαβάζουμε το βιβλίο της *Mike Venezia Κλωντ Μονέ (1998. μετ. Τατιάνα Γαλατούλα. Αθήνα:Modern Times)* το οποίο με απλό και σύντομο τρόπο περιγράφει τη ζωή του ζωγράφου και το έργο του.
- Ζωγραφίζουμε τα δικά μας νούφαρα επιλέγοντας την εποχή και γράφουμε λεζάντα.
- Κατασκευάζουμε νούφαρα από χαρτόνι (εικόνα στο παράρτημα).

ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Πασχαλινά αυγά

Πασχαλινό τσουρέκι

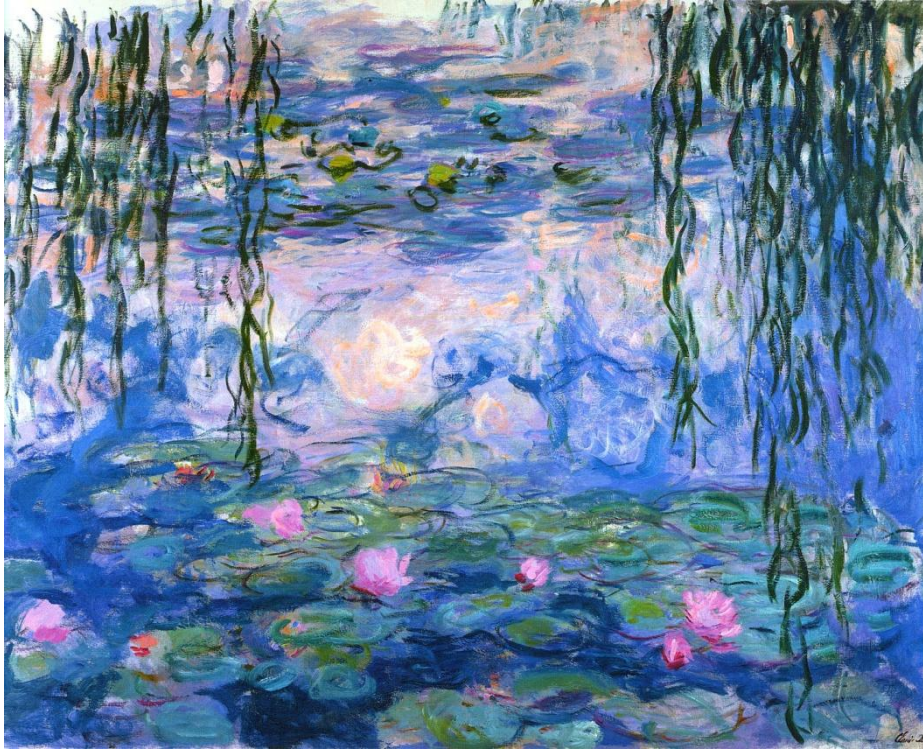

Suhoor καθημερινό γεύμα που τρώγεται πριν το ξημέρωμα, πριν την έναρξη της νηστείας

Γλυκά kashk που τρώνε κατά το «Eid al-Fitr», γιορτή λήξης ραμαζανιού

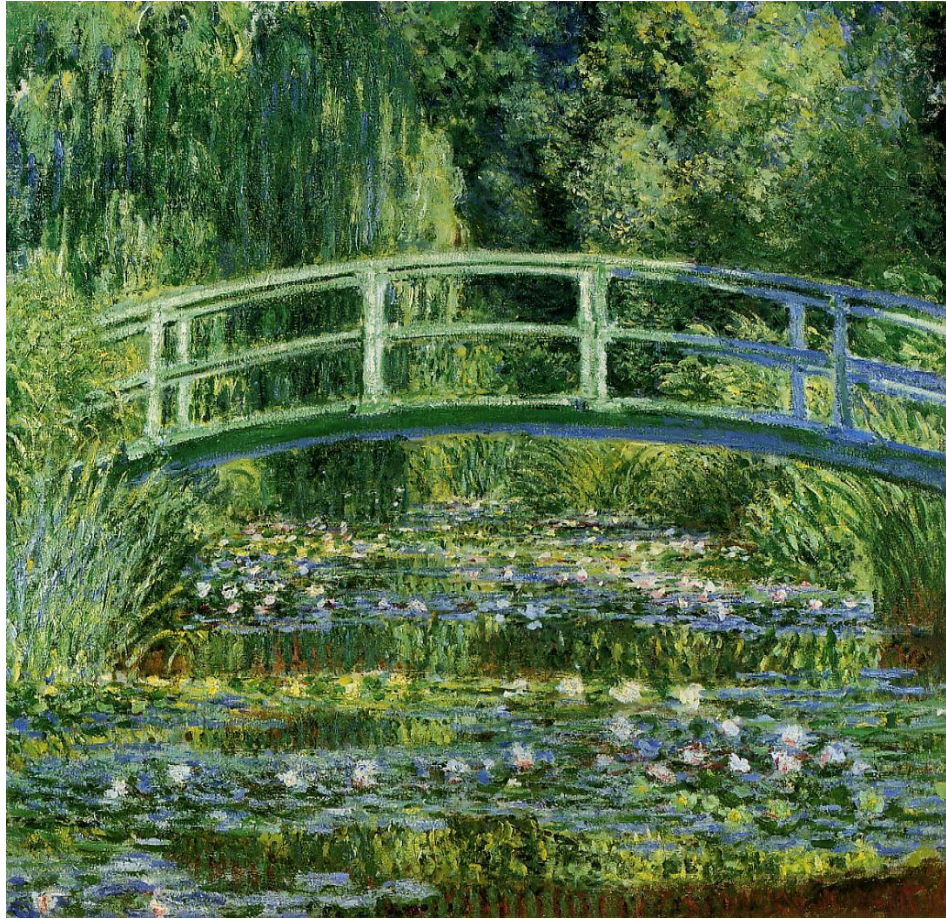
ΤΕΧΝΗ

Claude Monet, *Νούφαρα (Nymphéas)*, 1897-1926,
Musée Marmottan-Monet, Παρίσι

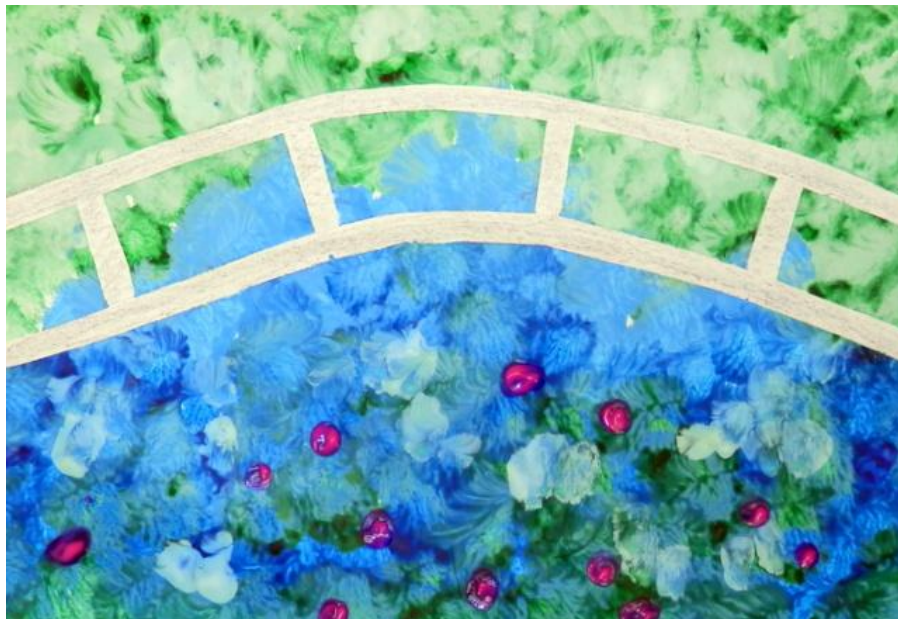

Claude Monet, *Η λιμνούλα με τα βούφαρα*, 1899, National Gallery, Λονδίνο (Η τεχνητή λιμνούλα με το γαπωνέζικο γεφυράκι βρίσκεται στον κήπο του Monet στο Giverny, Γαλλία)

Τα βούφαρα του Claude Monet στο Musée d'Orangerie, Παρίσι

Χάρτινες κατασκευές και ζωγραφιές με νούφαρα

ΔΥΟ ΓΟΡΓΟΝΕΣ ~ ΔΥΟ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η γοργόνα Θεσσαλονίκη από τη Θεσσαλονίκη και η [γοργόνα Συρία](#) από τη Συρία είναι καλές φίλες. Λένε ότι ο [μύθος](#) της γοργόνας Θεσσαλονίκης μπορεί να σχετίζεται με τη θεά Συρία, που συχνά περιγράφεται ως γοργόνα.

- Δείχνουμε στα παιδιά τις εικόνες των δύο γοργόνων (παράρτημα) και τις αντίστοιχες χώρες. Λέμε τα ονόματα των γοργόνων και των χωρών και τα γράφουμε σε αντίστοιχο φύλλο εργασίας. Καλλιέργεια προφορικού λόγου: «η Θεσσαλονίκη - η Συρία είναι γοργόνες, η γοργόνα - οι γοργόνες»
- Προβάλλουμε το βίντεο για τον [μύθο](#) της Θεσσαλονίκης, τον εξηγούμε με απλά λόγια και στη συνέχεια μπορούμε να τον δραματοποιήσουμε.
- Παίζουμε με εκφράσεις και συναισθήματα ή ζωγραφίζουμε προσωπάκια με διάφορες εκφράσεις ή δίνουμε τυπωμένα προσωπάκια για να τα ζωγραφίσουν τα παιδιά.

Καλλιέργεια προφορικού λόγου «είμαι χαρούμενος - είσαι λυπημένος»

- Συζητάμε για τα χαρακτηριστικά της γοργόνας (γυναίκα, ψάρι, ουρά) και σχηματίζουμε προτάσεις με τη λέξη γοργόνα (για παράδειγμα: η γοργόνα ζει στο νερό ή οι γοργόνες έχουν μεγάλη ουρά).
- Διαβάζουμε το παραμύθι του Άντερσεν «Η μικρή γοργόνα», αν κρίνουμε ότι τα παιδιά μπορούν να το παρακολουθήσουν. Εναλλακτικά, δείχνουμε τις εικόνες και λέμε με απλά λόγια την ιστορία. Συζητάμε την ιστορία και προβάλλουμε την ταινία της Ντίσνεϊ [«Η μικρή γοργόνα»](#).

Άντερσεν Κ. (2008). *Η μικρή γοργόνα*. Μετ. Ρένα Ρώσση-Ζαΐρη. Αθήνα: Μεταίχμιο

- Παίζουμε τις γοργόνες. Αφού δείξουμε πώς περπατάνε οι γοργόνες, ζητάμε από τα παιδιά με τη συνοδεία μουσικής να περπατάνε κανονικά και μόλις ακουστεί το τυμπανάκι ή παλαμάκια να ενώνουν τα πόδια και κάνοντας ότι κολυμπούν να παριστάνουν τις γοργόνες.

- Κατασκευάζουμε γοργόνες αφού πρώτα τις ζωγραφίσουμε ή με μανταλάκια.
- Δημιουργία ψηφιακού πάζλ με το [πρόγραμμα jigsaw](#). Έχουμε αποθηκεύσει στον υπολογιστή τις φωτογραφίες από τις γοργόνες και ανάλογα με την ηλικία των παιδιών επιλέγουμε τον αριθμό και το σχήμα των κομματιών του παζλ. Μπορούμε να αποθηκεύσουμε το παζλ ή να επαναλάβουμε τη διαδικασία με νέες επιλογές.

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Δείχνουμε φωτογραφίες από γοργόνες (παράρτημα) σε διάφορες περιοχές της γης, όπως:
 Η μικρή γοργόνα στην Κοπεγχάγη, Δανία
 Γοργόνα στην Ολλανδία
 Γοργόνα στην πλατεία Τραφάλγκαρ του Λονδίνου, Μεγάλη Βρετανία
 Το άγαλμα της γοργόνας στη Βαρσοβία, Πολωνία
 Γοργόνα με το ταίρι της στο Costalegre, Μεξικό
 Η χρυσή γοργόνα στην Songkhla, Ταϊλάνδη
 Χρησιμοποιώντας την εφαρμογή Google Earth εντοπίζουμε τα μέρη που βρίσκονται οι γοργόνες και μας δίνεται η δυνατότητα να μιλήσουμε για τις ηπείρους και τους ωκεανούς.
 Επιπλέον, μπορούμε να ασχοληθούμε με τις σημαίες των κρατών στις οποίες βρίσκονται οι γοργόνες, αλλά και με τη σημαία της χώρας καταγωγής των παιδιών.
- Με αφορμή την ενασχόληση με τα κράτη, παίζουμε το παιχνίδι «Κάθε χώρα χαιρετά»: γράφουμε σε καρτέλες τη λέξη «γεια» σε διάφορες γλώσσες και δείχνοντας τις καρτέλες στα παιδιά μαθαίνουμε τους χαιρετισμούς. Στη συνέχεια τα παιδιά παίρνουν από μια καρτέλα και κινούνται στον χώρο. Μόλις χτυπήσουμε μία φορά παλαμάκια κάθε παιδί λέει σε αυτό που συναντάει τον χαιρετισμό του στη γλώσσα της χώρας που έχουν επιλέξει. Όταν χτυπήσουμε τρεις φορές παλαμάκια κάθε παιδί λέει τον χαιρετισμό του (ακούγονται όλοι οι χαιρετισμοί ταυτόχρονα).

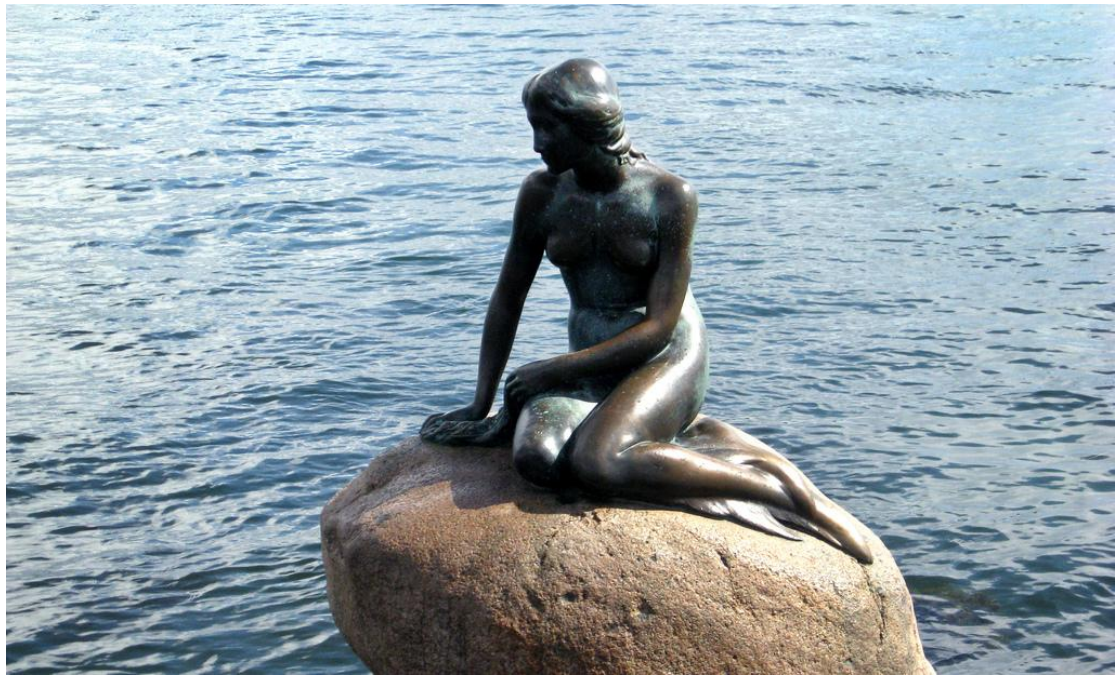
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Η γοργόνα Θεσσαλονίκη

Η γοργόνα Συρία

Η μικρή γοργόνα στην Κοπεγχάγη, Δανία

Γοργόνα στο Noordwijk-Binnen, Ολλανδία

Γοργόνα στην πλατεία Τραφάλγκαρ, Λονδίνο

Το άγαλμα της γοργόνας στη Βαρσοβία, Πολωνία

Γοργόνα με το ταίρι της στο Costalegre, Μεξικό

Η χρυσή γοργόνα στην Songkhla, Ταϊλάνδη

ΠΑΜΕ ΒΟΛΤΑ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΑ, ΣΕ ΚΑΣΤΡΑ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ;

ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ

Δείχνουμε το βιβλίο *Πάμε στη Θεσσαλονίκη*. Το βιβλίο με πολύ λίγα λόγια μας «ξεναγεί» στην πόλη δίνοντας βασικές πληροφορίες για μνημεία και ιστορικές εποχές.

Ντεκάστρο Μ. (2010). *Πάμε στη Θεσσαλονίκη*. Εικ. Weinstein Μ. Αθήνα: Παπαδόπουλος.

Με αφορμή και το εξώφυλλο του βιβλίου συζητάμε για το σύμβολο της Θεσσαλονίκης, τον Λευκό Πύργο, φωτίζοντας άγνωστες πτυχές της όψης και της χρήσης του μνημείου.

- Δείχνουμε φωτογραφίες (παράρτημα) και προβάλλουμε δίλεπτο [βίντεο](#) που αφορά τον Λευκό Πύργο τα τελευταία 150 χρόνια.
- Εστιάζουμε στην εικόνα που δείχνει τον Λευκό Πύργο ζωγραφισμένο. Εξηγούμε ότι στα χρόνια της [γερμανικής κατοχής](#) (1941-1944) ο Λευκός Πύργος καμουφλαρίστηκε με ζωγραφιές ώστε να προστατευτεί από τους βομβαρδισμούς.
- Ζωγραφίζουμε ένα Λευκό Πύργο με δικές μας ζωγραφιές και δημιουργούμε στο [utellstory](#) μια ψηφιακή «ιστορία» με τις ζωγραφιές των παιδιών. Μπορούμε να επενδύσουμε μουσικά την ιστορία και να προσθέσουμε μικρά κειμενάκια.
- Πληροφορούμε τα παιδιά για μια άγνωστη χρήση του Λευκού Πύργου, δείχνοντας τις αντίστοιχες εικόνες (παράρτημα). Κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο (1915-1918) οι στρατιώτες του Βρετανικού ναυτικού που κατείχαν τον Πύργο φύτευαν κηπευτικά και έτρεφαν κόττες.
- Εξηγούμε ότι σήμερα λειτουργεί ως μουσείο, στο οποίο παρουσιάζεται με ψηφιακά μέσα η ιστορία της Θεσσαλονίκης (παράρτημα). Αν υπάρχει η δυνατότητα επισκεπτόμαστε τον Λευκό Πύργο.
- Αναμφισβήτητα όσα χρόνια κι αν περάσουν η θέα από τον εξώστη του Λευκού Πύργου είναι μοναδική. Μπορούμε να προβάλλουμε [βίντεο](#) που

απεικονίζει τον Πύργο και την γύρω περιοχή όπως είναι σήμερα και [βίντεο](#) που δείχνει τη θέα τα τελευταία 100 χρόνια.

Οι απεικονίσεις του Πύργου στο πέρασμα των χρόνων και το φωτογραφικό υλικό αποτελεί ευκαιρία να μιλήσουμε μεταξύ άλλων και για τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα και για την ιστορική διαδρομή της πόλης.

ΚΑΣΤΡΑ ΚΑΙ ΤΕΙΧΗ

Ανοίγουμε [χάρτη](#) που αφορά τα τείχη της Θεσσαλονίκης και με τη βοήθεια του υπομνήματος μπορούμε να γνωρίσουμε την πόλη, να μάθουμε που ήταν παλιά τα τείχη και τα φρούρια και να εντοπίσουμε τα μνημεία που βρίσκονται στο κέντρο της Θεσσαλονίκης.

- Προβάλλουμε τον χάρτη και με βάση το σχεδιασμένο πλαίσιο «οργανώνουμε» μια διαδικτυακή βόλτα στην πόλη. Δείχνουμε πώς ήταν η πόλη παλιά και εξηγούμε ότι το χαραγμένο πλαίσιο δείχνει τα τείχη περιμετρικά της Θεσσαλονίκης.
- Παράλληλα δείχνουμε φωτογραφίες από την παλιά Θεσσαλονίκη και συζητάμε για τις διαφορές που υπάρχουν σε σχέση με τη σημερινή πόλη ως προς την έκταση, το είδος των κατοικιών, τον αριθμό των κατοίκων.
- Επιχειρούμε με τη βοήθεια του υπομνήματος να εντοπίσουμε τα τείχη και τα μνημεία που έχουν διασωθεί και που μπορούμε να επισκεφτούμε και σήμερα.
- Επιλέγουμε ένα μνημείο, το βρίσκουμε στο υπόμνημα και μόλις το επιλέξουμε εμφανίζεται στο χάρτη.
- Παίζουμε το παιχνίδι «Πού θα πάμε σήμερα;». Κάθε παιδί λέει που θέλει να πάει «σήμερα θέλω να πάω στα κάστρα» και επιλέγει τα κάστρα. Αν η δραστηριότητα μπορεί να γίνει σε αίθουσα υπολογιστών τότε όλα τα παιδιά μπορούν να ακολουθούν τη βόλτα ή η βόλτα να γίνεται με προβολή.
- Εφόσον υπάρχει η δυνατότητα προβολής μπορούμε να ξεκινήσουμε τη βόλτα από τον Λευκό Πύργο, να «επισκεφτούμε» όλα τα αναφερόμενα σημεία ενδιαφέροντος και μετά να παίξουμε το παιχνίδι.
- Διοργανώνουμε μια πραγματική βόλτα στη Θεσσαλονίκη με τα λεωφορεία που κάνουν ξεναγήσεις.

- Προβάλλουμε [βίντεο](#) για το Citadel of Aleppo, το κάστρο στο Χαλέπι και ζητάμε από τα παιδιά να το περιγράψουν αν το έχουν επισκεφτεί. Για να διευκολύνουμε τα παιδιά να εκφραστούν, μπορούμε να δημιουργήσουμε μια λίστα με σχετικές λέξεις κλειδιά ώστε να μιλήσουν για το κάστρο με απλές λέξεις ή/και παντομίμα ή/και στη γλώσσα τους μεταφράζοντας με τη βοήθεια κάποιου online μεταφραστή. Επιχειρούμε δηλαδή να στηρίζουμε συνεχώς με γλωσσικά και παραγλωσσικά μέσα το λόγο τους.
- Μπορούμε να «επισκεφτούμε» [κάστρα](#) σε όλη την Ελλάδα μέσω του δίγλωσσου οδηγού, στα Ελληνικά και στα Αγγλικά. Για κάθε κάστρο υπάρχει φωτογραφία, δορυφορική λήψη, κάτοψη, χάρτης, μακέτα και 3D παρουσίαση.

Αφού έχουμε επισκεφτεί κάστρα στην Ελλάδα και τη Συρία μπορούμε να κατασκευάσουμε ένα κάστρο με απλά υλικά (παράρτημα). Συγκεντρώνουμε πλαστικά μπουκάλια νερού, χάρτινα κουτιά από γάλα, χαρτόκουτα κ.ά. και φτιάχνουμε ένα μεγάλο κάστρο ή τα παιδιά σε ομάδες φτιάχνουν το δικό τους κάστρο.

ΡΟΤΟΝΤΑ

Η Ροτόντα και η χρήση της ως χριστιανική εκκλησία, τζαμί και μουσείο αποτελεί ακόμη ένα δείγμα της ιστορικής διαδρομής της Θεσσαλονίκης.

- Δείχνουμε εικόνες (παράρτημα) από τη Ροτόντα όπως ήταν παλιά και όπως είναι σήμερα, τα παιδιά παρατηρούνε τις εικόνες και συζητάμε για το τζαμί τα ψηφιδωτά και για την εικόνα όπου φαίνεται και η Καμάρα.
- Αφού τα παιδιά έχουν «ξεναγηθεί» στη Θεσσαλονίκη, διαβάζουμε το βιβλίο *Πάμε στη Θεσσαλονίκη*; ή δείχνουμε τις εικόνες κάνοντας μια μικρή αναφορά.
- Προβάλλουμε [βίντεο](#) με τα ψηφιδωτά της Ροτόντας και καλούμε τα παιδιά να παρατηρήσουν πώς κατασκευάζεται ένα ψηφιδωτό. Επιπλέον, δείχνουμε εικόνες από ψηφιδωτά τόσο στη Ροτόντα όσο και στη Συρία.
- Δίνουμε στα παιδιά εκτυπωμένα σχέδια ή ζητάμε να τα σχεδιάσουν τα ίδια, να κόψουν ψηφίδες από κόλλες γλασέ ή να δημιουργήσουν κουκίδες (μπαλάκια) από γκοφρέ χαρτιά διαφόρων χρωμάτων και να γεμίσουν τα σχέδια σε μορφή ψηφιδωτού.

- Δίνουμε εικόνες των μνημείων για να τα ζωγραφίσουν και να γράψουν λεζάντες.

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

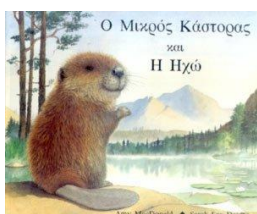
Ακουστική

Με αφορμή τη σημερινή χρήση της Ροτόντας και ως χώρου συναυλιών μιλάμε για την ακουστική του μνημείου.

- Δείχνουμε απόσπασμα από το [βίντεο](#) της συναυλίας που πραγματοποιήθηκε στη Ροτόντα και μιλάμε για την ακουστική του χώρου.
- Μπορούμε να δείξουμε κλειστούς χώρους εκδηλώσεων όπως το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης και να εξηγήσουμε πώς επιτυγχάνεται η καλή ακουστική στο χώρο με τη χρήση βελούδινων και ξύλινων επιφανειών. Επιπλέον μπορούμε να μιλήσουμε για το [Θέατρο της Επιδαύρου](#), γνωστό για την εξαιρετική του ακουστική και για το [αρχαίο θέατρο της Παλμύρας](#).

Ένα φυσικό φαινόμενο που συνδέεται με την ανάκλαση του ήχου είναι η ηχώ.

- Διαβάζουμε το παραμύθι *Ο Μικρός Κάστορας και η Ηχώ*.

MacDonald A. (1990). *Ο Μικρός Κάστορας και η Ηχώ*. Εικ. Amy MacDonald. Αθήνα: Ε. Ρώσση.

- Ακούμε την [αφήγηση του παραμυθιού στα αγγλικά](#) και στη συνέχεια παίζουμε παιχνίδι για την ηχώ. Ανά δύο παιδιά, το ένα λέει κάποια λέξη και στην τελευταία συλλαβή αρχίζει να την επαναλαμβάνει το άλλο ως ηχώ του πρώτου.
- Μπορούμε να δραματοποιήσουμε το παραμύθι δίνοντας ρόλους με απλά λόγια στα παιδιά και επιλέγοντας τα ζώα του παραμυθιού ή και άλλα.

Γεωμετρία

Το σχήμα της Ροτόντας, του Λευκού Πύργου αλλά και άλλων μνημείων μας δίνει την ευκαιρία να ασχοληθούμε με τα γεωμετρικά σχήματα και στερεά.

- Προβάλλουμε [βίντεο](#) με τα βασικά γεωμετρικά σχήματα (κύκλος, τρίγωνο, τετράγωνο, παραλληλόγραμμο, διάφορα πολύγωνα) και δείχνουμε σε εικόνα σχήματα (παράρτημα). Λέμε ή/και γράφουμε τα ονόματά τους και δείχνουμε και αντικείμενα καθημερινής χρήσης με το συγκεκριμένο σχήμα (για παράδειγμα κύκλος - ρολόι).
- Δίνουμε στα παιδιά φύλλο εργασίας με σχήματα, τα παιδιά γράφουν το όνομα του σχήματος από τη λίστα με τις σχετικές λέξεις και ζωγραφίζουν ένα αντικείμενο που έχει αυτό το σχήμα. Η εργασία μπορεί να πραγματοποιηθεί και σε πρόγραμμα ζωγραφικής.
- Δείχνουμε [βίντεο](#) και εικόνες από γεωμετρικά στερεά (κύλινδρος, κώνος, σφαίρα, κύβος, παραλληλεπίπεδο) και προσπαθούμε να εντοπίσουμε τη σχέση συγκεκριμένων επίπεδων σχημάτων με τα στερεά.
- Προβάλλουμε την εικόνα της Ροτόντας και τα παιδιά προσπαθούν να βρουν με ποιο γεωμετρικό στερεό ταιριάζει. Το ίδιο κάνουμε και με τον Λευκό Πύργο. Δείχνουμε ένα κυλινδρικό αντικείμενο της καθημερινής ζωής, για παράδειγμα το εσωτερικό από ένα ρολό κουζίνας, το κόβουμε κάθετα και εξηγούμε δείχνοντας συγχρόνως πώς κατασκευάζουμε τον κύλινδρο.
- Δίνουμε στα παιδιά χαρτόνια σε σχήμα ορθογωνίου για να κατασκευάσουν κύλινδρο, να τον βάψουν και να βάλουν όποια οροφή θέλουν ώστε να κατασκευάσουν τη δική τους «Ροτόντα».
- [Διαδικτυακή εκπαιδευτική πύλη](#), όπου τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν ανάμεσα σε τρία γνωστικά επίπεδα, να παίξουν με τα γεωμετρικά σχήματα και στερεά, και να κάνουν αντιστοιχίσεις με αντικείμενα. Ταυτόχρονα υπάρχει φωνητική καθοδήγηση.
- Τα παιδιά μπορούν να παίξουν διάφορα παιχνίδια διαδικτυακά στα αγγλικά αφού επιλέξουν πρώτα τη σχολική τάξη και υπάρχει δυνατότητα φωνητικής επιλογής. Ενδεικτικά, για πρώτη γνωριμία με τα [γεωμετρικά σχήματα](#) και τα [γεωμετρικά στερεά](#).

Τέχνη

Πολλοί ζωγράφοι χρησιμοποιούν γεωμετρικά σχήματα για να συνθέσουν τους πίνακες τους.

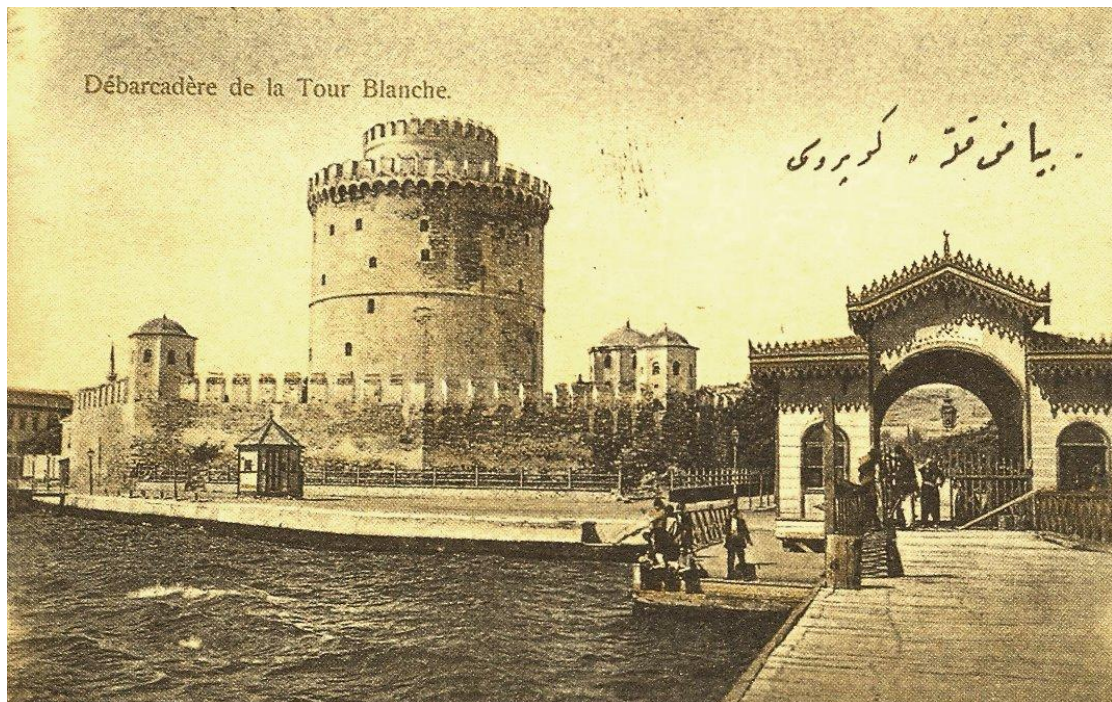
- Δείχνουμε τον πίνακα του Paul Klee, *Κάστρο και Ήλιος*, 1928.

- Προβάλλουμε [βίντεο](#) που δείχνει πώς ζωγραφίστηκε ο πίνακας.
- Δημιουργούμε ένα πίνακα με κολάζ χρησιμοποιώντας κόλλες γλασέ ή ζωγραφίζοντας τα σπίτια με νερομπογιές (βλέπουμε ανάλογο [βίντεο](#)).

ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ

Τα τείχη γύρω από τον Λευκό Πύργο γκρεμίστηκαν το 1911

Άγγλοι ναυτικοί κατά τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο (1915-1918) καλλιεργούν κηπευτικά και εκτρέφουν κόττες

Ο ζωγραφισμένος Πύργος κατά τη γερμανική κατοχή (1941-1944)

Ο Λευκός Πύργος σήμερα

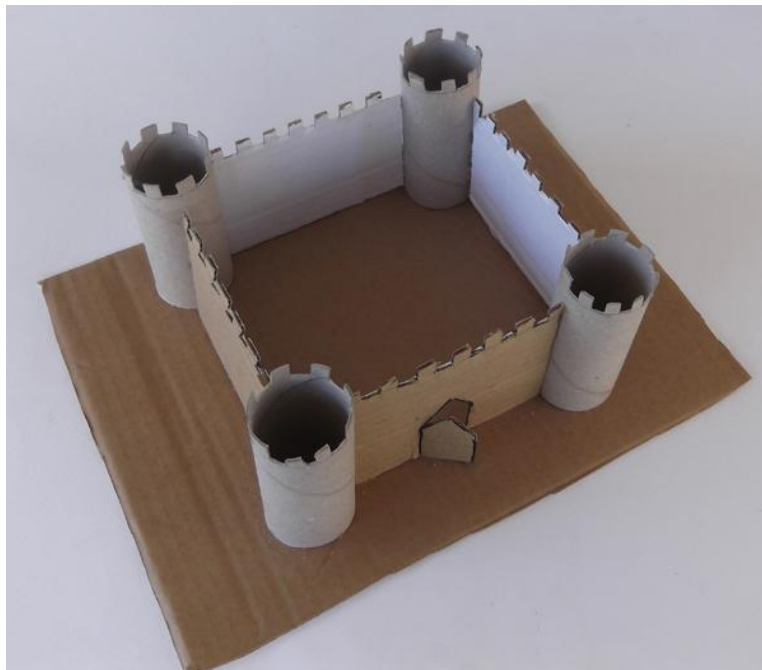

Ο Λευκός Πύργος λειτουργεί ως μουσείο για την ιστορία της Θεσσαλονίκης

ΚΑΣΤΡΑ ΜΕ ΑΠΛΑ ΥΛΙΚΑ

Κάστρο από μπουκάλι νερού και χάρτινο κουτί από γάλα καλυμμένα με πολύχρωμα χαρτιά κανσόν, τείχη φτιαγμένα από χαρτόκουτο ανοιγμένο και κομμένο κατάλληλα.

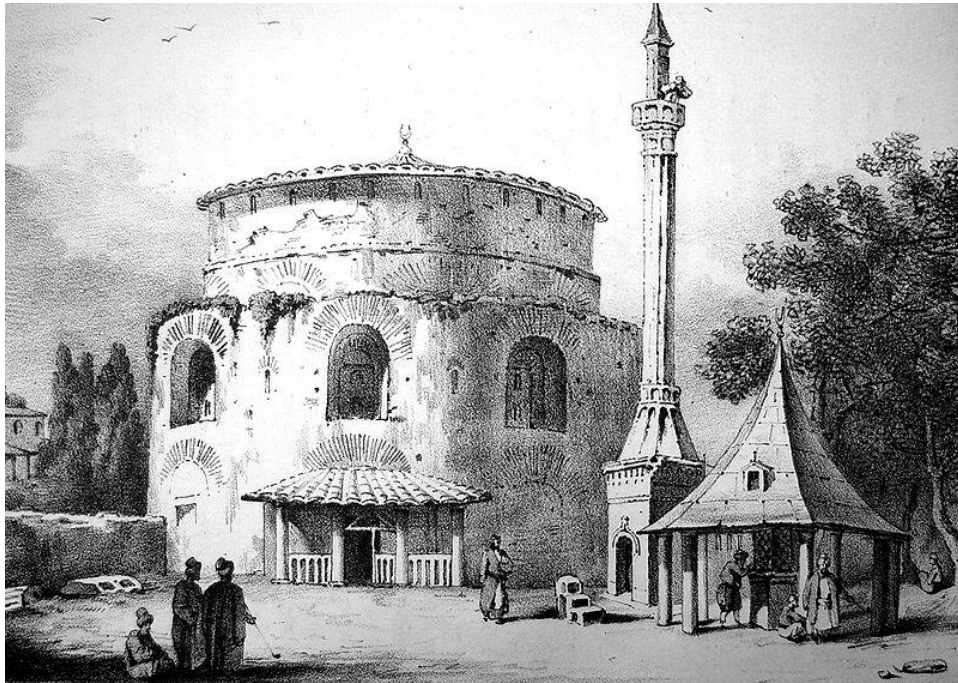

Κάστρο φτιαγμένο από ρολά του χαρτιού κουζίνας και κομμάτια σκληρού χαρτονιού.

Κάστρο και με ζωγραφική.

ΡΟΤΟΝΤΑ

Η Ροτόντα, λιθογραφία του Langlumé στις αρχές του 19^{ου} αι. (π.1830)

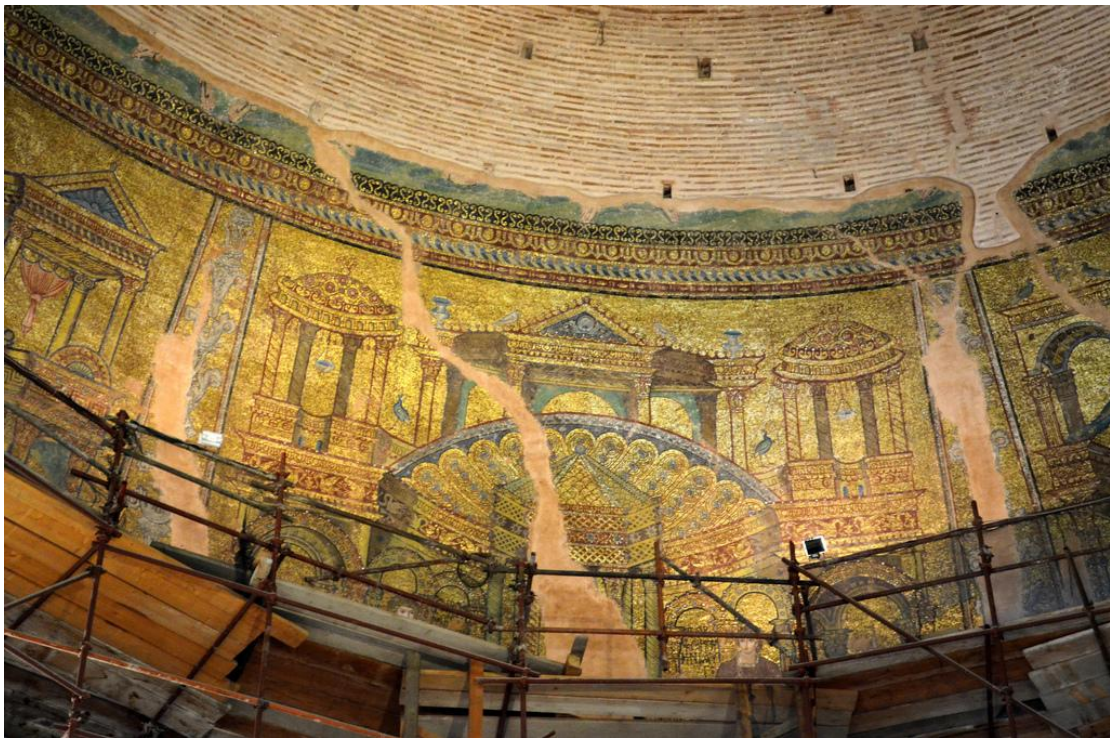
Η Ροτόντα ως χριστιανική εκκλησία

Η Ροτόντα με το μιναρέ

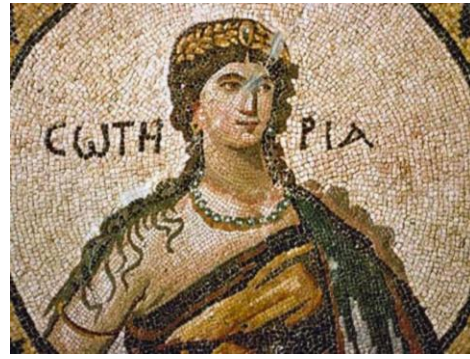

Η Ροτόντα και η Καμάρα

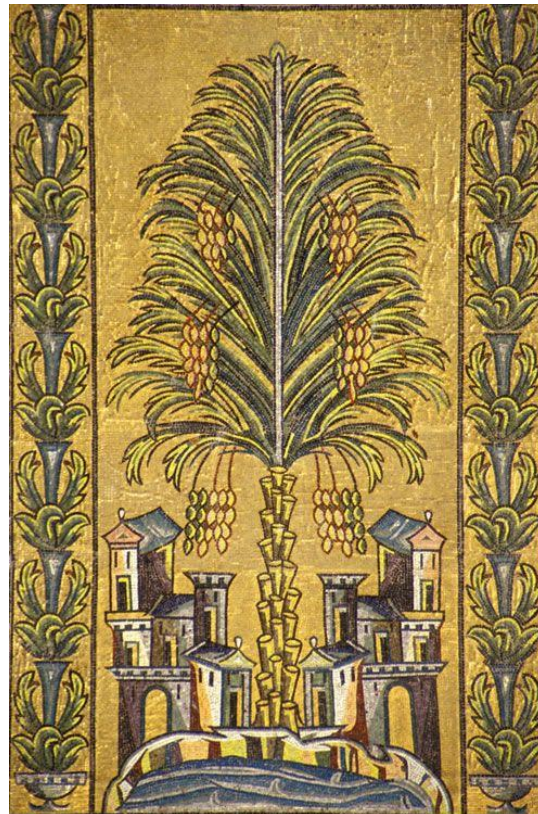

Ψηφιδωτά στον εσωτερικό χώρο της Ροτόντας

Ψηφιδωτά δάπεδα από την οικία Υακτο στην Αντιόχεια (Αρχαία Συρία)

Ψηφιδωτό στο Τζαμί Υαγγαδ, Δαμασκός, Συρία

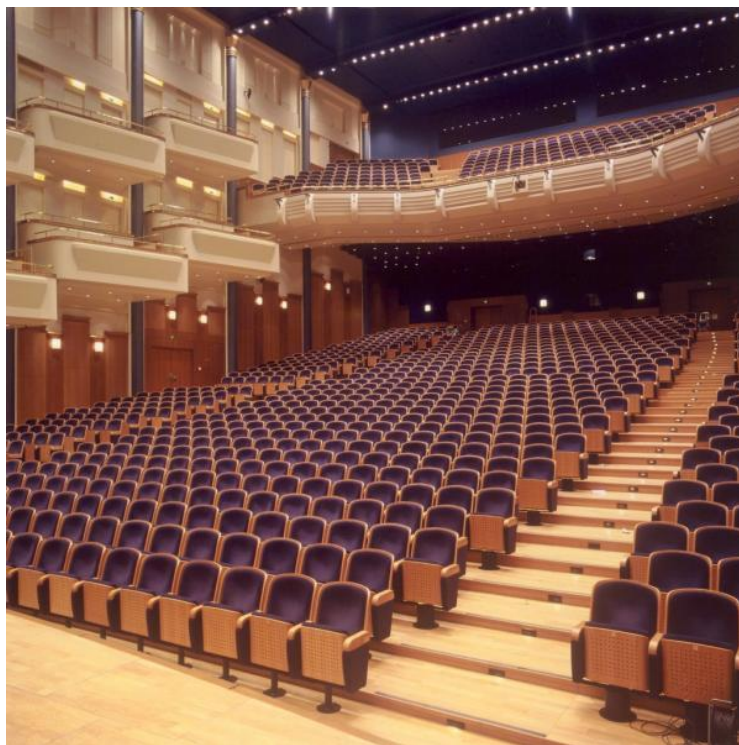

Διαδικασία συντήρησης ψηφιδωτών στη Συρία

Το ψηφιδωτό με τις γυναίκες μουσικούς από τη Μαριαμίν, Μουσείο Ηαμα

ΘΕΑΤΡΑ

Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης

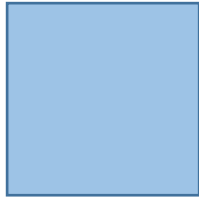

Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου

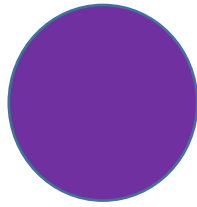

Αρχαίο Ρωμαϊκό Θέατρο στην Παλμύρα, Συρία

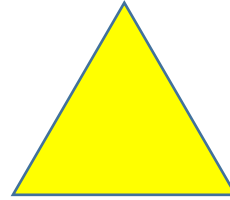
ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ & ΣΤΕΡΕΑ

τετράγωνο

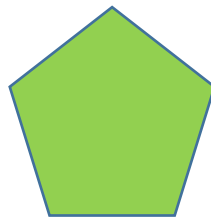
κύκλος

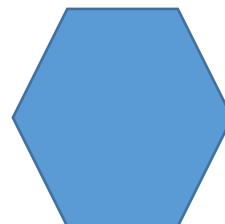
τρίγωνο

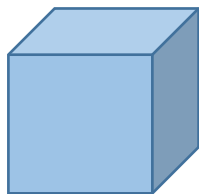
ορθογώνιο
παραλληλόγραμμο

πεντάγωνο

εξάγωνο

κύβος

ορθογώνιο
παραλληλεπίπεδο

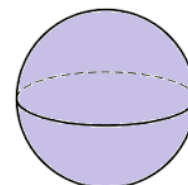
κύλινδρος

πυραμίδα

κώνος

σφαίρα

ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΣΤΟΝ ΛΕΥΚΟ ΠΥΡΓΟ

Ανοίγοντας το δεύτερο επίπεδο του Οδηγού Καλωσορίσματος βρίσκουμε εικόνες από χώρους που έχουν να κάνουν με την καθημερινή ζωή στην πόλη. Υπάρχουν εικόνες από το λιμάνι, τον σιδηροδρομικό σταθμό, το αεροδρόμιο, τον σταθμό υπεραστικών λεωφορείων (ΚΤΕΛ), από λεωφορεία του ΟΑΣΘ και ταξί. Με αφορμή τα παραπάνω μπορούμε να αναπτύξουμε μια θεματική ενότητα με δραστηριότητες για τα μέσα συγκοινωνίας και μεταφοράς με στόχο την εξοικείωση των παιδιών με τους τρόπους μετακίνησης στην πόλη καθώς και το ανάλογο λεξιλόγιο.

- Δίνουμε στα παιδιά εικόνες μέσων συγκοινωνίας-μεταφοράς (παράρτημα) και αντίστοιχες λεζάντες με τα ονόματά τους. Ο/η εκπαιδευτικός δείχνοντας ένα μέσο δείχνει την αντίστοιχη λεζάντα του ονόματος και μετά τα γράφει στον πίνακα με μεγαλόφωνη γραφή (λέει και ταυτόχρονα γράφει αυτό που λέει). Στη συνέχεια τα παιδιά επιλέγουν μια εικόνα λένε το όνομα του μέσου και την αντιστοιχίζουν με τη λεζάντα που ταιριάζει.
- Στη συνέχεια κατηγοριοποιούμε τα μέσα συγκοινωνίας ανάλογα με το που κινούνται: στον αέρα, στην ξηρά (γη), στη θάλασσα. Για παράδειγμα όταν το μέσο κινείται στον αέρα το σηκώνουμε ψηλά, στη θάλασσα το τοποθετούμε πάνω σε γαλάζιο χαρτόνι και στην ξηρά στο πάτωμα. Επιπλέον για την ξηρά θα μπορούσαμε να έχουμε γραμμές ενός τρένου και ένα δρόμο και ανάλογα τα παιδιά να επιλέγουν που θα τοποθετήσουν τα οχήματα.
- Τα παιδιά επιλέγουν ένα μέσο, λένε το όνομά του και όταν ακούν για παράδειγμα την οδηγία αέρας σηκώνονται όσα έχουν οχήματα που κινούνται στον αέρα κλπ. παράγοντας και τον ήχο κάθε μέσου.
- Μπορούμε να προβάλλουμε [βίντεο](#) με μεταφορικά μέσα και τους αντίστοιχους ήχους (κυρίως για μικρά παιδιά).
- Για την εξοικείωση με τους χώρους «στάθμευσης» των μέσων συγκοινωνίας παίζουμε το παιχνίδι ΝΑΙ - ΟΧΙ (έχουμε εικόνες από το λιμάνι, αεροδρόμιο, ΚΤΕΛ, ΟΣΕ και καρτέλες ΝΑΙ-ΟΧΙ).
  - Πού θα πάει το τρένο. Θα πάει στο λιμάνι;
  - ΟΧΙ
  - Θα πάει στο αεροδρόμιο κ.λπ.

- Δείχνουμε τις εικόνες των μέσων και τα χωρίζουμε με βάση τη χώρα που τα συναντάμε (Ελλάδα - Συρία). Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και τις σημαίες των δύο κρατών και να δημιουργήσουμε φύλλο εργασίας.
- Δείχνουμε εικόνες από το μετρό που θα έχει η Θεσσαλονίκη σε λίγα χρόνια και [βίντεο](#) στο οποίο παρουσιάζεται ένας σταθμός όταν θα τελειώσει το έργο.
- Μπορούμε να μιλήσουμε και για το [τραμ](#) που υπήρχε παλιά στη Θεσσαλονίκη και να προβάλλουμε το βίντεο για την [ιστορία των συγκοινωνιών στη Θεσσαλονίκη](#).
- Παρουσιάζουμε και εικόνες μέσων που μπορεί κάποιος να βρει στην Αθήνα (τρόλεϊ, τραμ) και τα ταξί που στην Αθήνα είναι κίτρινα όπως στη Δαμασκό.
- Με το λογισμικό kidspiration ή [Cmaps](#) (είναι δωρεάν) δημιουργούμε εννοιολογικούς χάρτες με εικόνες μέσων μεταφοράς και/ή τις αντίστοιχες λέξεις.

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Χρησιμοποιώντας την εφαρμογή Google Earth, μπορούν να αναπτυχθούν δραστηριότητες με τον χάρτη, όπως να εντοπίσουν την Ελλάδα και τη Θεσσαλονίκη καθώς και την περιοχή που διαμένουν (Διαβατά, Κιλκίς). Επιπλέον, μπορούμε να σχεδιάσουμε τη διαδρομή για την πόλη της Θεσσαλονίκης.

- Να επιλέξουν το μεταφορικό μέσο που θα χρησιμοποιήσουν για να φτάσουν στον Λευκό Πύργο ή για να γνωρίσουν τα αξιοθέατα της πόλης.
- Να επιλέξουν το μεταφορικό μέσο που θα χρησιμοποιήσουν για να πάνε από τη Θεσσαλονίκη στην Αθήνα και στην Κρήτη.

Θα μπορούσε να γίνει επέκταση και σε κανόνες οδικής κυκλοφορίας

- Συζητάμε για σήματα που συναντάμε σε πόλεις ή όταν πάμε ένα ταξίδι. Για παράδειγμα, τη διάβαση πεζών τη συναντάμε στην πόλη, ενώ το όριο ταχύτητας 100 χιλιομέτρα όταν κινούμαστε εκτός πόλης.
- Δείχνουμε εικόνες (παράρτημα) από σήματα κυκλοφορίας και παίζουμε παιχνίδια. Για παράδειγμα, είμαστε όλοι όρθιοι/όρθιες και περπατάμε

- ευθεία μόλις δείξουμε το σήμα που δείχνει δεξιά στροφή και πούμε δεξιά στροφή, στρίβουμε δεξιά και συνεχίζουμε την πορεία μας, μόλις πούμε και δείξουμε το stop σταματάμε. Με αυτό τον τρόπο μαθαίνουμε λέξεις όπως δεξιά, αριστερά, στρίβω, σταματάω, κ.ά.
- Κατεβάζουμε την εφαρμογή [Κυκλοφορώ με ασφάλεια](#) και τα παιδιά παίζουν το παιχνίδι με τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας.

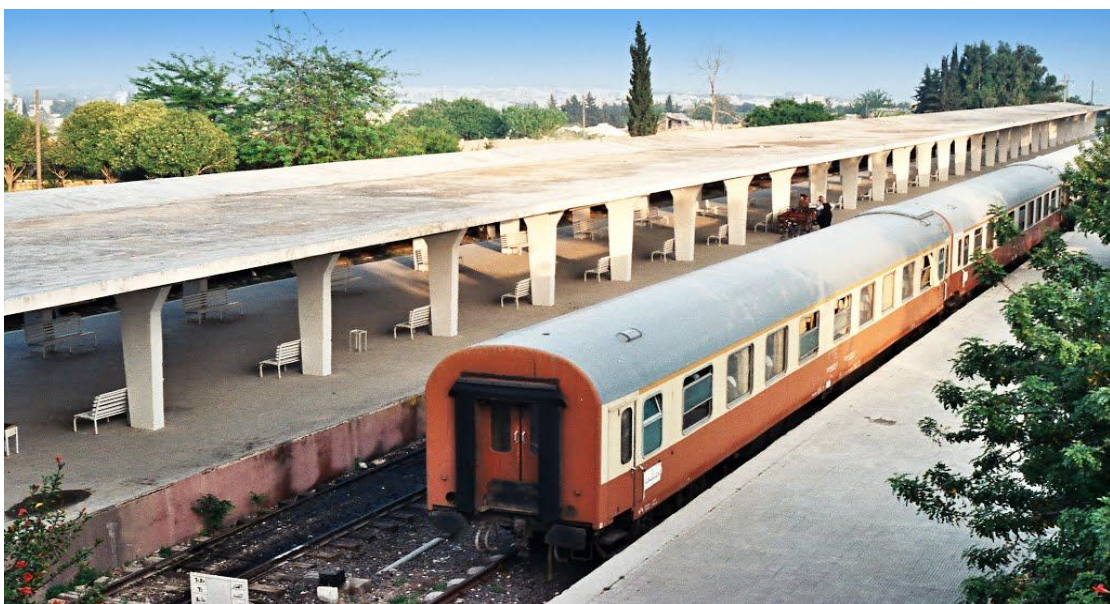
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΜΕΣΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Λατάκεια, Συρία

Ταξί στη Δαμασκό, Συρία

ΤΟΥΚ-ΤΟΥΚ

Ταρτούς, Συρία

Χαλέπι, Συρία

ΣΗΜΑΤΑ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Πινακίδες Ρυθμιστικές (P)

Υποχρεωτική
παραχώρηση
προτεραιότητας

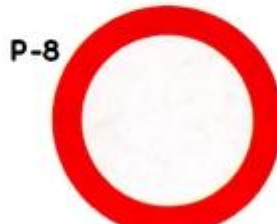
Υποχρεωτική
διακοπή πορείας

Απαγορεύεται η είσοδος
στα ποδήλατα

Απαγορεύεται η
είσοδος σε όλα τα
οχήματα

Κλειστή οδός για όλα
τα οχήματα και προς
όλες τις κατευθύνσεις

Απαγορεύεται η
είσοδος στα
μοτοποδήλατα

Πινακίδες Ρυθμιστικές (P)

Απαγορεύεται η
είσοδος σε πεζούς

Απαγορεύεται η
δεξιά στροφή

Απογορεύεται η στάση
και η στάθμευση

Υποχρεωτική
κατεύθυνση πορείας
προς τα δεξιά

Υποχρεωτική
κατεύθυνση πορείας
εμπρός ή δεξιά

Απαγορεύεται η
ανάστροφη
(στροφή κατά 180°)

Πινακίδες αναγγελίας κινδύνου (Κ)

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΕΣ (Π)

ΠΟΣΟ ΜΟΙΑΖΟΥΝ ΤΕΛΙΚΑ

ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΑ ΦΑΓΗΤΑ!

ΠΡΩΤΑ ΤΡΩΩ ΠΡΩΣΙΝΟ...

Βλέπουμε [βίντεο](#) με πρωινά γεύματα από διάφορα μέρη του κόσμου, στο οποίο εμφανίζονται στα αγγλικά οι λέξεις των διαφόρων τροφών.

- Σταματάμε το βίντεο και λέμε ή/και γράφουμε τις αντίστοιχες λέξεις στα ελληνικά.
- Καλούμε τα παιδιά να μας πούνε αν τρώνε για πρωινό κάτι από αυτά που βλέπουν στο βίντεο (για παράδειγμα πίνω γάλα και τρώω αυγό).
- Συζητάμε για τις χώρες που αναφέρονται στο βίντεο και τις δείχνουμε στον χάρτη ή τις βρίσκουμε στο Google Earth.
- Λέμε τα ονόματα των χωρών στα ελληνικά και τα γράφουμε σε καρτέλες. Δημιουργούμε προφορικά προτάσεις (για παράδειγμα στην Ελλάδα τρώνε ψωμί, στη Συρία τρώνε πίτα).
- Βλέπουμε ένα διασκεδαστικό [βίντεο](#), στο οποίο τα παιδιά δοκιμάζουν διάφορα πρωινά.
- Ζητάμε από τα παιδιά να πούνε τι δεν τους αρέσει να τρώνε και τι τους αρέσει πολύ, χρησιμοποιώντας τις εκφράσεις «μου αρέσει» «δε μου αρέσει».
- Γράφουμε σε λίστα τις προτιμήσεις των παιδιών, επισκεπτόμαστε ένα κοντινό σούπερ μάρκετ, αγοράζουμε τα προϊόντα που επέλεξαν τα παιδιά και οργανώνουμε την επόμενη μέρα ένα πρωινό.
- Μας δίνεται η ευκαιρία να μιλήσουμε για τις τιμές των προϊόντων που αναγράφονται σε αυτά.
- Παίζουμε με τις έννοιες «πιο ακριβό» «πιο φτηνό». Δείχνουμε δύο προϊόντα σε εικόνα (για παράδειγμα γάλα και μέλι) και τις τιμές τους και ζητάμε από τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν τις φράσεις πιο φτηνό και πιο ακριβό (το μέλι είναι πιο ακριβό από το γάλα).
- Συζητάμε για την ημερομηνία λήξης των προϊόντων, δείχνουμε αντίστοιχες εικόνες (παράρτημα). Εξηγούμε τη χρησιμότητα της και ότι όλα τα προϊόντα έχουν ημερομηνία λήξης και την αναζητούμε σε συσκευασίες. Με αφορμή την ημερομηνία μπορούμε να μιλήσουμε για τους μήνες και τις ημέρες της εβδομάδας.
- Δημιουργούμε εικονοπροβλήματα (παράρτημα) με προϊόντα και τις τιμές τους.

- Ειδική αναφορά στα κουλούρια Θεσσαλονίκης. Δείχνουμε στα παιδιά εικόνες από κουλούρια (παράρτημα) και εξηγούμε ότι το συγκεκριμένο προϊόν πουλιέται στη Θεσσαλονίκη σε φούρνους, σουπερμάρκετ αλλά και στο δρόμο από πλανόδιους πωλητές. Είναι τρόφιμο που το τρώνε όλες τις ώρες της ημέρας και είναι γνωστό σε όλη την Ελλάδα ως «κουλούρι Θεσσαλονίκης».

ΩΡΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΑΛΑΤΑ...

Αγγούρι και ντομάτα για αραβική σαλάτα!

Το αγγούρι και η ντομάτα αποτελούν βασικά συστατικά τόσο για την ελληνική αγγουροντομάτα όσο και για την αραβική σαλάτα. Η διαφορά είναι ότι τα υλικά στην αραβική σαλάτα είναι ψιλοκομμένα και ότι έχει λεμόνι.

- Δείχνουμε τις εικόνες (παράρτημα) από τα υλικά που χρησιμοποιούμε για την παρασκευή της κάθε σαλάτας και λέμε τα ονόματά τους.
- Χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα [padlet](#) (ψηφιακός πίνακας ανακοινώσεων) καλούμε τα παιδιά να επιλέξουν τα υλικά από εικόνες που έχουμε αποθηκεύσει στον υπολογιστή ώστε να παρασκευάσουν όποια σαλάτα θέλουν.
- Τα παιδιά μπορούν να γράψουν σε [padlet](#) τη λίστα με τα υλικά που χρειάζονται και την εκτέλεση της συνταγής.
- Με αφορμή τη συνταγή μπορούμε να μιλήσουμε για το ψωμί που συνήθως συνοδεύει τη σαλάτα στην Ελλάδα και για την αραβική πίτα που αντίστοιχα τρώνε στην Συρία.
- Δείχνουμε στον Οδηγό Καλωσορίσματος τα καταστήματα από τα οποία θα αγοράσουμε τα υλικά για τη σαλάτα και για τα καταστήματα που προμηθευόμαστε ψωμί και πίτες (δείχνουμε φωτογραφίες από αντίστοιχα καταστήματα στη Συρία).
- Η δραστηριότητα προσφέρεται για την παρασκευή της συνταγής και τη διοργάνωση ενός απλού γεύματος.

ΕΠΕΚΤΑΣΗ

Ως επέκταση θα μπορούσαμε να αναφέρουμε διάφορα προϊόντα που αγοράζουμε από τα καταστήματα (μανάβικο, φούρνο, σούπερ μάρκετ κ. ά.) και

να κάνουμε διαχωρισμό με βάση τι τρώμε το πρωί, το μεσημέρι και το βράδυ (σύνδεση με τις διατροφικές τους συνήθειες).

- Δραστηριότητα: έχουμε τρία καλάθια ή κουτιά με λεζάντα πρωί- μεσημέρι-βράδυ και εικόνες τροφίμων με λεζάντες. Τα παιδιά επιλέγουν ένα είδος λένε το όνομά του και το βάζουν στο κατάλληλο καλάθι. Μπορεί να διατυπωθεί ολόκληρη πρόταση, για παράδειγμα: το πρωί πίνω τσάι και τρώω πίτα με μέλι. Εξηγούμε ότι κάποια προϊόντα μπορούν να καταναλώνονται όλες τις ώρες της ημέρας (για παράδειγμα ψωμί ή πίτες).
- Στη συνέχεια τα παιδιά επιλέγουν το αγαπημένο τους είδος και το ζωγραφίζουν γράφοντας μια λεζάντα (για παράδειγμα: θέλω σοκολάτα γιατί είναι γλυκιά/ γιατί μου αρέσει).

ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΩ ΤΟ ΓΛΥΚΟ!

Τα περισσότερα παιδιά αγαπάνε τη σοκολάτα, τα γλυκά και τα παγωτά με σοκολάτα, τη σοκολάτα ρόφημα και το γάλα κακάο. Δείχνουμε εικόνες (παράρτημα) και αν υπάρχει δυνατότητα θα μπορούσαμε να προσφέρουμε στα παιδιά μικρά σοκολατάκια πριν ξεκινήσουμε την ενότητα.

- Προβάλουμε βίντεο με το [τραγούδι σοκολάτα](#) στο οποίο εμφανίζονται πολλά είδη γλυκών με σοκολάτα αλλά και σοκολάτα ρόφημα. Μας δίνεται ευκαιρία να μιλήσουμε για τα γλυκά που προβάλλονται, τα παιδιά λένε ποια γνωρίζουν, ποια τους αρέσουν και ποια θα ήθελαν να δοκιμάσουν.
- Δείχνουμε στα παιδιά [βίντεο](#) για την ιστορία της σοκολάτας ή και πιο παιδική εκδοχή με [καρτούν](#) και συζητάμε για τα στάδια παραγωγής, τα βασικά συστατικά της σοκολάτας.
- Μπορούμε να οργανώσουμε επίσκεψη σε εργοστάσιο σοκολάτας ή να παρασκευάσουμε ρόφημα σοκολάτας (κρύο ή ζεστό) ή να παρασκευάσουμε γάλα κακάο.
- Εντοπίζουμε τους τόπους παραγωγής στο Google Earth ή στον χάρτη, συζητάμε για το κλίμα και για τα μέσα συγκοινωνίας με τα οποία θα μπορούσαμε να πάμε.

- Ως επέκταση μπορούμε να αναφερθούμε και σε γλυκά που τρώνε με κάποια παραλλαγή σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο, όπως είναι οι [λουκουμάδες](#). Οι φωτογραφίες που προβάλλονται προσφέρονται για συζήτηση σχετικά με τις ομοιότητες και διαφορές του γλυκού σε κάθε τόπο.
- Στην Ελλάδα ο μεγάλος λουκουμάς με ζάχαρη είναι το αγαπημένο γλυκό των παιδιών που το τρώνε στην παραλία το καλοκαίρι. Μας δίνεται η ευκαιρία να μιλήσουμε για τις εποχές, να ζωγραφίσουμε τον «καλοκαιρινό» λουκουμά γράφοντας λεζάντα ή να ζωγραφίσουμε έναν φανταστικό λουκουμά ή γλυκό και να αναφέρουμε τα υλικά που χρησιμοποιήσαμε. Επίσης μπορούν τα παιδιά να βρουν τα υλικά σε εικόνες στον υπολογιστή ή να ζωγραφίσουν το γλυκό τους σε πρόγραμμα ζωγραφικής.

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Θέματα Υγιεινής

ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΑΠΟΥΝΙΖΩ ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΜΟΥ ΒΟΥΡΤΣΙΖΩ

Η ενότητα προσφέρεται για να ασχοληθούμε με θέματα υγιεινής που συνδέονται κυρίως με το πλύσιμο των χεριών πριν από το φαγητό αλλά και στοματικής υγιεινής, βούρτσισμα των δοντιών.

- Προβάλλουμε [βίντεο](#) για το πλύσιμο των χεριών με αγγλικό τραγουδάκι και συζητάμε για τη σημασία που έχει να πλένουμε τα χέρια μας.
- Δείχνουμε την αφίσα του [ΚΕΕΛΠΝΟ](#) που αφορά τον σωστό τρόπο πλυσίματος των χεριών.
- Δείχνουμε [αφίσα](#) στα αγγλικά, εξηγούμε τι δείχνει και μιμούμαστε τις κινήσεις: μετράμε ως το 20 και κάνουμε ότι πλένουμε τα χέρια μας. Μπορούμε να πάμε όλοι/όλες μαζί στη βρύση, να βάλουμε υγρό σαπούνι στα χέρια των παιδιών και να πλύνουμε τα χέρια μας μετρώντας ως το 20.
- Προβάλλουμε ένα μικρό [βίντεο](#) για το βούρτσισμα των δοντιών και [βίντεο](#) για το σωστό βούρτσισμα των δοντιών.
- Δείχνουμε μια οδοντόβουρτσα και μια οδοντόκρεμα και συζητάμε με τα παιδιά αν βουρτσίζουν τα δόντια τους και αν έχουν πάει σε οδοντίατρο.

- Κάνουμε ένα πείραμα: παίρνουμε ένα αυγό, αλείφουμε το μισό με οδοντόκρεμα και το βάζουμε σε διαφανές ποτήρι με λευκό ξύδι για 24 ώρες. Παρατηρούμε τις αλλοιώσεις στο τμήμα του αυγού που δεν έχει αλειφτεί με οδοντόκρεμα. Εξηγούμε στα παιδιά ότι το τσόφλι του αυγού έχει αδαμαντίνη όπως έχουν και τα δόντια μας. Όταν πλένουμε τα δόντια μας η οδοντόκρεμα τα προστατεύει όπως συνέβη και με το μέρος του αυγού που ήταν καλυμμένο με οδοντόκρεμα.
- Στην [ιστοσελίδα της Οδοντιατρικής Ελληνικής Ομοσπονδίας](#) μπορούμε να βρούμε βίντεο, παιχνίδια, τραγούδια σχετικά με προστασία και την προαγωγή της στοματικής υγείας.

ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΠΡΩΤΑ ΤΡΩΩ ΠΡΩΙΝΟ

ΩΡΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΑΛΑΤΑ

ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΩ ΤΟ ΓΛΥΚΟ

ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΑΠΟΥΝΙΖΩ
ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΜΟΥ ΒΟΥΡΤΣΙΖΩ

Με αφορμή τους πολιτιστικούς χώρους, Μέγαρο Μουσικής και Θέατρο ασχολούμαστε με διάφορα είδη τέχνης όπως το θέατρο, το χορό, τη μουσική χτίζοντας πολιτιστικές γέφυρες.

- Δείχνουμε φωτογραφίες (παράρτημα) από παραδοσιακούς χορούς στην Ελλάδα και τη Συρία και συζητάμε για τις φορεσιές, εντοπίζοντας ομοιότητες και διαφορές.
- Προβάλλουμε [βίντεο](#) από τον χορό al-samah και [βίντεο](#) από αντικριστό χορό. Αφού παρατηρήσουμε τους χορούς των δύο χωρών συζητάμε για τους χορευτές και τις χορεύτριες δημιουργώντας απλές προτάσεις (για παράδειγμα στο al-samah χορεύουν γυναίκες, στον αντικριστό χορεύουν άντρες, γυναίκες και παιδιά)
- Προβάλλουμε [βίντεο](#) με το χορό των περιστρεφόμενων Δερβίσηδων στη Συρία και συζητάμε για τα χαρακτηριστικά του χορού (κοστούμια, μουσική, κίνηση).
- Δείχνουμε φωτογραφίες (παράρτημα) από παραστάσεις θεάτρου μουσικής, χορού και εντοπίζουμε τα χαρακτηριστικά κάθε παράστασης και τους συντελεστές της (για παράδειγμα σε μια μουσική συναυλία υπάρχει η ορχήστρα με τους μουσικούς, ο μαέστρος, οι ηχολήπτες, οι φωτιστές κ. ά).
- Αφού δείξουμε εικόνες από συμφωνική ορχήστρα (παράρτημα), βλέπουμε [βίντεο](#) κινουμένων σχεδίων για τα όργανα της συμφωνικής ορχήστρας. Συζητάμε με τα παιδιά και λέμε/γράφουμε τα ονόματα από κάποια όργανα που τα παιδιά γνωρίζουν.
- Στη συνέχεια παίζουμε [ηλεκτρονικό παιχνίδι](#) για τα μουσικά όργανα επιλέγοντας κάθε φορά το βαθμό δυσκολίας.
- Προβάλλουμε βίντεο για [αραβικά](#) και [ελληνικά](#) μουσικά όργανα, ακούμε τους ήχους τους και συζητάμε για το υλικό κατασκευής (ξύλο, χαλκός) ή για την κατηγορία που ανήκουν (κρουστά, πνευστά, έγχορδα).
- Προβάλλουμε την ορχήστρα στο μικρό χωριό Cateura της Παραγουάης που χρησιμοποιεί ανακυκλωμένα σκουπίδια για την κατασκευή μουσικών οργάνων ([δημιουργία ορχήστρας](#) & [συναυλία](#)).

- Βλέπουμε [βίντεο](#) με την κατασκευή μουσικών οργάνων με απλά υλικά και κατασκευάζουμε κρουστά από απλά υλικά για να δημιουργήσουμε μια ορχήστρα.
- Παίζουμε την ορχήστρα με τα όργανα που φτιάξαμε: ένα παιδί είναι ο μαέστρος που διευθύνει την ορχήστρα και τα υπόλοιπα ακολουθούν τις οδηγίες του. Για παράδειγμα, όταν ο μαέστρος έχει ψηλά τα χέρια η μουσική παίζει δυνατά, όταν τα έχει στο ύψος της μέσης του η μουσική παίζει χαμηλά και όταν τα κλείνει σε μπουιές η μουσική σταματάει. Ως παραλλαγή ο μαέστρος μπορεί να διευθύνει χορωδία και τα παιδιά να τραγουδάνε σύμφωνα με τις οδηγίες του μαέστρου.
- Μπορούμε να ετοιμάσουμε φύλλο εργασίας με αντιστοίχιση οργάνων και των ονομάτων τους ή της χώρας προέλευσης τους, αφού προηγουμένως έχουμε γράψει λίστες με τις κατάλληλες λέξεις.
- Συζητάμε για αρχαία θέατρα στα οποία δίνονται παραστάσεις, όπως το Ηρώδειο στην Ελλάδα και η Παλμύρα στη Συρία, δείχνουμε εικόνες (παράρτημα).
- Παρακολουθούμε [βίντεο](#) με τη συναυλία στην Παλμύρα στις 5-5-2016, με τίτλο «Μια προσευχή για την Παλμύρα».
- Ακούμε δύο γνωστές τραγουδίστριες τη Fayrouz από τη Λιβύη και την Umm Kulthum από την Αίγυπτο να τραγουδούν και βλέπουμε τα αντίστοιχα βίντεο. Εξηγούμε στα παιδιά ότι τα ίδια τραγούδια τραγουδήθηκαν και συνεχίζουν να τραγουδιούνται μέχρι σήμερα και στην Ελλάδα με ελληνικούς στίχους.
  - [Umm Kulthum](#) "Enta Omri"
  - [Μ. Αγγελόπουλος](#) "Τα φιλιά σου είναι φωτιά" και [Μ. Κανά](#)
  - [Fayrouz](#) "Wa habibi"
  - [Χ. Αλεξίου](#) "Wa habibi"
  - [Σουζάνα και Ελένη Βουγιουκλή](#) "Μάνα μου, μάνα" (Ελληνική προσαρμογή Χριστόδουλος Χάλαρης σε στίχους του Νίκου Γκάτσου)
- Επιπλέον, από τη Φεϊρούζ έχει εμπνευστεί Έλληνας δημιουργός, γράφοντας το αντίστοιχο τραγούδι.
  - "[Φεϊρούζ](#)" Μουσική & στίχοι Θανάσης Παπακωνσταντίνου

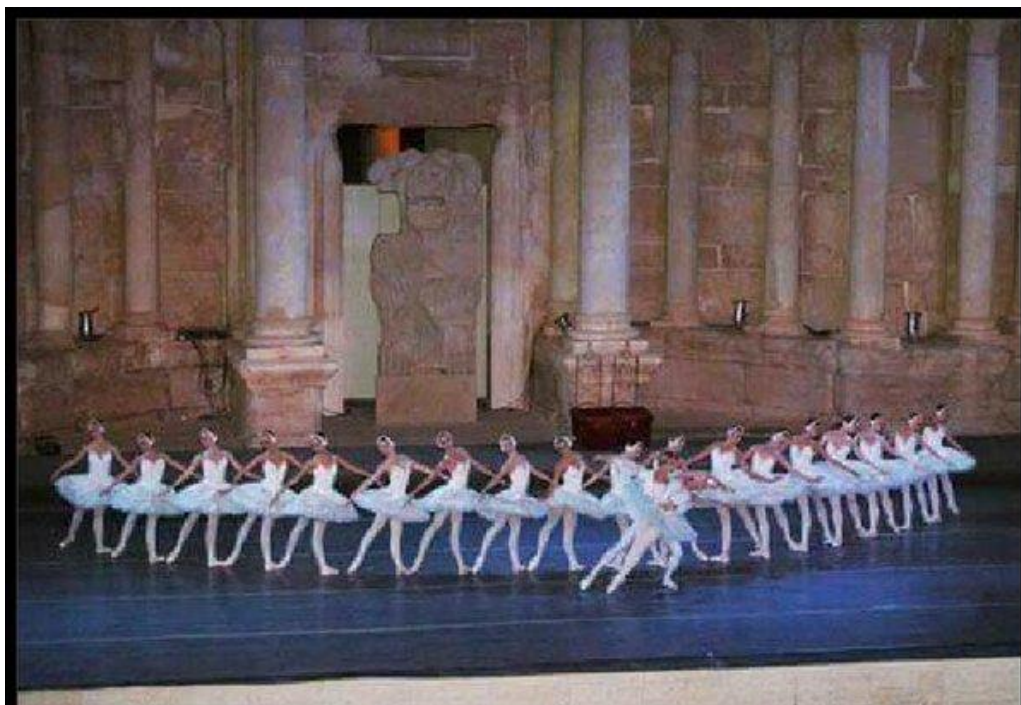
Αφήνουμε τα παιδιά να απολαύσουν τα τραγούδια, να τα τραγουδήσουν να τα χορέψουν, να ζωγραφίσουν, να ονειρευτούν στη γλώσσα τους με τη μουσική τους.

ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Η συναυλία που δόθηκε στις 5-5-16 στην Παλμύρα για να γιορτάσουν την ανακατάληψη της.

Παράσταση μπαλέτου στο Ρωμαϊκό Θέατρο της Παλμύρας, Συρία

Παραδοσιακός χορός al-samah, Συρία

Περιστρεφόμενος Δερβίσης (Χαλέπι - Συρία)

Λίβανος

Ωδείο Ηρώδου του Αττικού (Ηρώδειο), Αθήνα

Παλμύρα

ΠΑΙΖΩ, ΠΑΙΖΕΙΣ, ΠΑΙΖΕΙ, ΠΑΙΖΟΥΜΕ...

Αφορμή για την ανάπτυξη της ενότητας μπορεί να αποτελέσει η εικόνα της παιδικής χαράς από την ενότητα της καθημερινότητας στην πόλη και η εικόνα της σχολικής αυλής από την ενότητα του σχολείου του Οδηγού Καλωσορίσματος.

- Ξεκινώντας από την παιδική χαρά δείχνουμε εικόνες από παιδικές χαρές (παράρτημα), ονομάζουμε τα παιχνίδια της παιδικής χαράς τόσο στη γλώσσα των παιδιών όσο και στα ελληνικά (κούνια, τσουλήθρα, τραμπάλα, κ.ά.). Τα παιδιά μιλάνε για τις προσωπικές τους προτιμήσεις και εμπειρίες.
- Χρησιμοποιώντας εικόνες (παράρτημα) από παιχνίδια παιδικής χαράς μπορούμε να δημιουργήσουμε μια παιδική χαρά σε μορφή κολλάζ, έχοντας για φόντο ένα πράσινο χαρτόνι και γράφοντας κάτω από κάθε παιχνίδι το όνομά του.

Παιχνίδια κατασκευές

- Δείχνουμε στα παιδιά εικόνες από διάφορα παιχνίδια που μπορούν να κατασκευαστούν εύκολα με απλά υλικά (παράρτημα). Εξηγούμε με εικόνες τα βήματα κατασκευής κάποιων από αυτά και δίνουμε υλικά στα παιδιά να τα κατασκευάσουν. Καθώς τα κατασκευάζουν, με βοήθεια από τον/την εκπαιδευτικό, αναφέρονται και λεκτικά τα βήματα.
- Στις κατασκευές παιχνιδιών μπορούμε να επιλέγουμε κάθε φορά κι από ένα διαφορετικό υλικό (πλαστικό, χαρτί, μέταλλο, ξύλο, κ.τ.λ.) και να επικεντρωνόμαστε και στην ανάπτυξη λεξιλογίου γύρω από τα υλικά. Επίσης, οι κατασκευές μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε άλλες θεματικές ενότητες με αντίστοιχο περιεχόμενο (για παράδειγμα τα οχήματα να κατασκευαστούν στην ενότητα που αφορά στα μέσα μεταφοράς).
- Οι κατασκευές των παιδιών μπορούν να αποτελέσουν το υλικό και την αφορμή για τη δημιουργία μιας έκθεσης κατασκευών. Τα παιδιά θα κληθούν να την οργανώσουν και να δημιουργήσουν ταμπέλες για τα

εκθέματά τους, που θα εξηγούν τι δείχνουν και από τι υλικό κατασκευάστηκαν.

- Επιπλέον μπορούμε να δημιουργήσουμε προσκλήσεις και αφίσες για να ενημερώσουμε σχετικά με την έκθεση και να την «διαφημίσουμε».

Ομαδικά παιχνίδια

- Προβάλλουμε εικόνες (παράρτημα) από κοινά παιχνίδια που τα παίζουν τα παιδιά και στην Ελλάδα και στη Συρία ή άλλες χώρες καταγωγής (Κρυφτό- Τματη, κουτσό- Χαγια, το μαντηλάκι- Ταρ Ταρ Ταρία, τζαμί ή εννιάπετρο- Saba Hajar). Συζητάμε για το πώς παίζονται, δείχνουμε με εικόνες και λόγια τους κανόνες των παιχνιδιών και παίζουμε κάποιον όλοι μαζί.
- Δημιουργούμε το βιβλίο των παιχνιδιών χρησιμοποιώντας εικόνες ή ζωγραφιές των παιδιών με λεζάντες και λίγα λόγια με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού (ηλεκτρονικό βιβλίο ή χειροποίητο) όπου θα περιλαμβάνονται παιχνίδια κοινά και μη κοινά με τις χώρες προέλευσης των παιδιών.
- Προβάλλουμε το βίντεο: [Παιχνίδια από τις πατρίδες μας](#) μια ταινία του 132^{ου} Δ.Σ. Αθηνών και στη συνέχεια αφού αναγνωρίσουν κάποια κοινά παιχνίδια τα παιδιά παρουσιάζουν την εκδοχή του δικού τους τόπου και την παίζουμε.
- Μπορεί να διοργανωθεί μια μέρα παιχνιδιού όπου θα συμμετέχουν και οι γονείς των παιδιών. Βλέπουμε όλοι μαζί την ταινία [Παιχνίδια από τις πατρίδες μας μαζί με τους γονείς μας](#) και στη συνέχεια καλούμε τους γονείς να δείξουν παιχνίδια που έπαιζαν παλιά στον τόπο τους.

Επιτραπέζια παιχνίδια

- Δείχνουμε εικόνες (παράρτημα) από διάφορα επιτραπέζια παιχνίδια και τα παιδιά λένε το όνομα κάποιων παιχνιδιών που αναγνωρίζουν στη γλώσσα τους (φιδάκι, σκάκι, ντάμα, γκρινιάρης). Ανάπτυξη λεξιλογίου γύρω από τα επιτραπέζια (αριθμοί, μετρήσεις, ζάρι, πιόνια).
- Παίζουμε με τα παιδιά σε ομάδες διάφορα επιτραπέζια παιχνίδια που είναι εύκολο να βρεθούν.
- Προτείνεται η κατασκευή από τα παιδιά και τον/την εκπαιδευτικό ενός επιτραπέζιου παιχνιδιού.

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Μετά τα παιδικά παιχνίδια μπορούμε να μιλήσουμε για αθλητικά παιχνίδια όπως ποδόσφαιρο, μπάσκετ, βόλλει καθώς και άλλου είδους αθλήματα.

Αθλητισμός

- Προβάλλουμε εικόνες από τα βασικά αθλητικά παιχνίδια (παράρτημα) και ζητάμε από τα παιδιά να τα ονομάσουν στη γλώσσα τους λέγοντάς τους παράλληλα και την ονομασία στα ελληνικά-αγγλικά.
- Προβάλλουμε αποσπάσματα από πρόσφατο [ποδοσφαιρικό αγώνα στο Χαλέπι](#) και συζητάμε με απλά λόγια και με τη βοήθεια εικόνων για τους βασικούς κανόνες του ποδοσφαίρου. Επίσης ζητάμε από τα παιδιά να πουν ποια ομάδα υποστηρίζουν στη χώρα τους και να ζωγραφίσουν το σήμα της.
- Αντίστοιχα παρουσιάζουμε στα παιδιά τις τρεις βασικές ομάδες της Θεσσαλονίκης (ΠΑΟΚ, ΑΡΗΣ, ΗΡΑΚΛΗΣ) και δείχνουμε τα σήματά τους (παράρτημα). Με αφορμή τα ονόματα των ομάδων μπορούμε να αναφερθούμε στην [προσφυγική καταγωγή](#) της ομάδας του ΠΑΟΚ αλλά και στην ελληνική μυθολογία στην οποία αναφέρονται τα ονόματα των δύο άλλων ομάδων ([Ο μύθος του Ηρακλή οι δώδεκα θεοί του Ολύμπου](#)).
- Μπορούμε να περιηγηθούμε μέσω του υπολογιστή στο [γήπεδο του ΠΑΟΚ](#), στο [γήπεδο του Άρη](#) και στο [Καυτανζόγλειο στάδιο](#), όπου παίζει ο Ηρακλής γιατί δεν έχει δικό του γήπεδο. Η περιήγηση θα δώσει την ευκαιρία για την ανάπτυξη ανάλογου λεξιλογίου.
- Μπορεί να γίνει σύγκριση μεταξύ των τριών αθλημάτων (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, βόλλει) και να γίνει αναφορά στους κανόνες του κάθε αθλήματος (πόσοι παίκτες παίζουν σε κάθε ομάδα ανάλογα με το άθλημα, ποιος είναι ο στόχος, πόση ώρα διαρκεί ο κάθε αγώνας, πώς παίρνονται οι βαθμοί κ.ά.). Επίσης, μπορεί να γίνει αναφορά σε παγκόσμια διάσημους/ες παίκτες/παίχτριες κάθε αθλήματος.
- Δείχνουμε στα παιδιά βίντεο από την Ολυμπιάδα του Ρίο 2016 σχετικά με την [Ολυμπιακή ομάδα Προσφύγων](#) και σχολιάζουμε το γεγονός της συμμετοχής τους. Μπορεί να γίνει επέκταση γενικότερα στους Ολυμπιακούς αγώνες και στην ιστορία τους και να παρακολουθήσουμε το βίντεο [Μια αρχαία ολυμπιακή διοργάνωση](#).
- **Επιπλέον, μπορεί να γίνουν αναφορές και σε άλλα αθλήματα των ολυμπιακών αγώνων όπως τα αθλήματα του στίβου. Δείχνοντας εικόνες**

διαφόρων αθλημάτων ονομάζουν τα παιδιά το άθλημα στη γλώσσα τους και στα ελληνικά. Έτσι δίνεται η ευκαιρία για τη χρήση και εκμάθηση ρημάτων στα ελληνικά. Η δραστηριότητα μπορεί να κλείσει με την αυτοσχέδια διοργάνωση αγώνων στίβου από τα παιδιά (αγώνες δρόμου, άλμα σε μήκος, σε ύψος) όπου θα δοθεί η ευκαιρία να γίνουν διάφορων ειδών μετρήσεις (χρόνου, μήκους, ύψους).

ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ

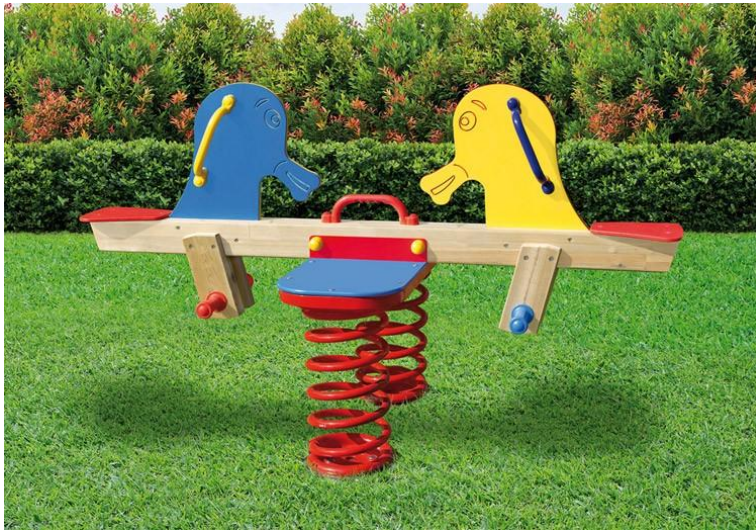

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ

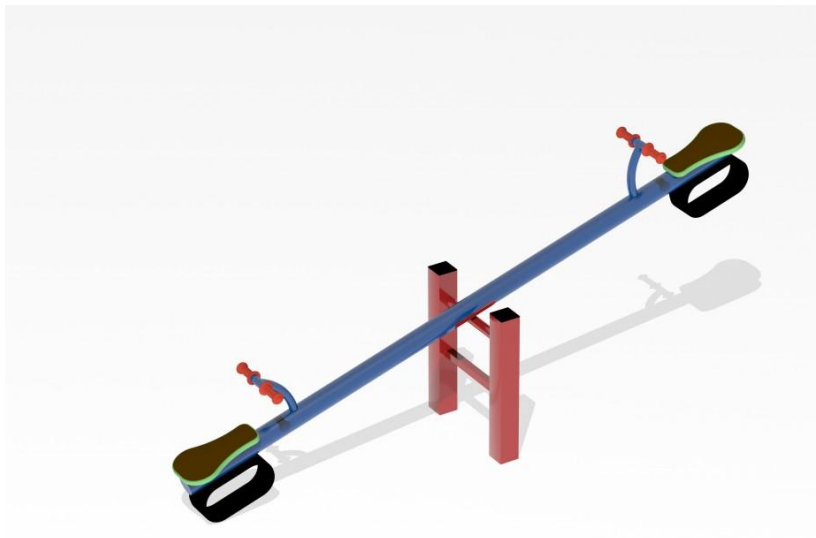

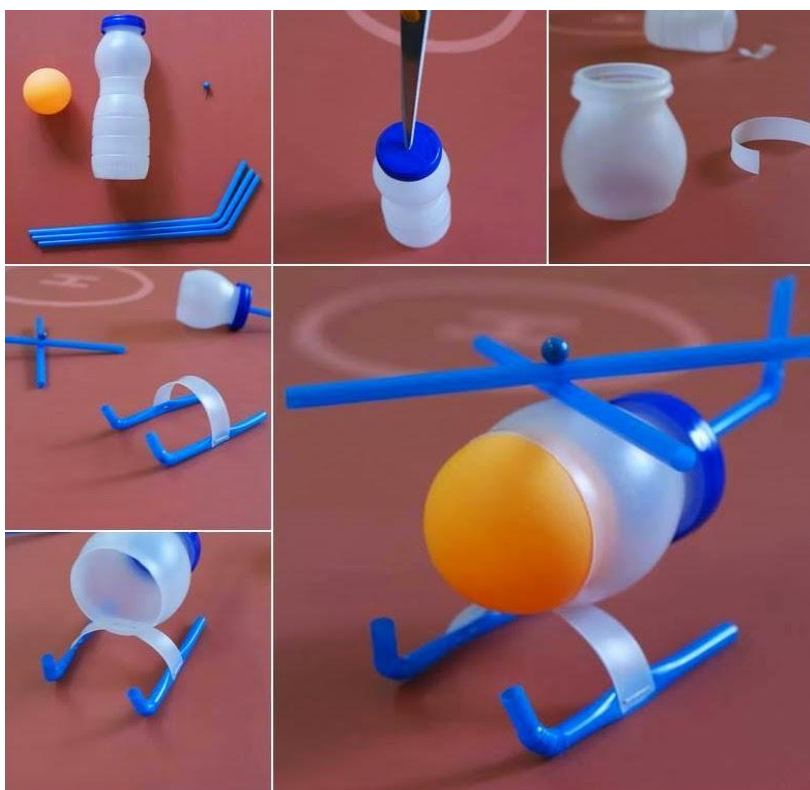

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ

Ελικοπτεράκι

Μύλος

Αυτοκινητάκια

Σπιτάκια & Κουκλόσπιτο

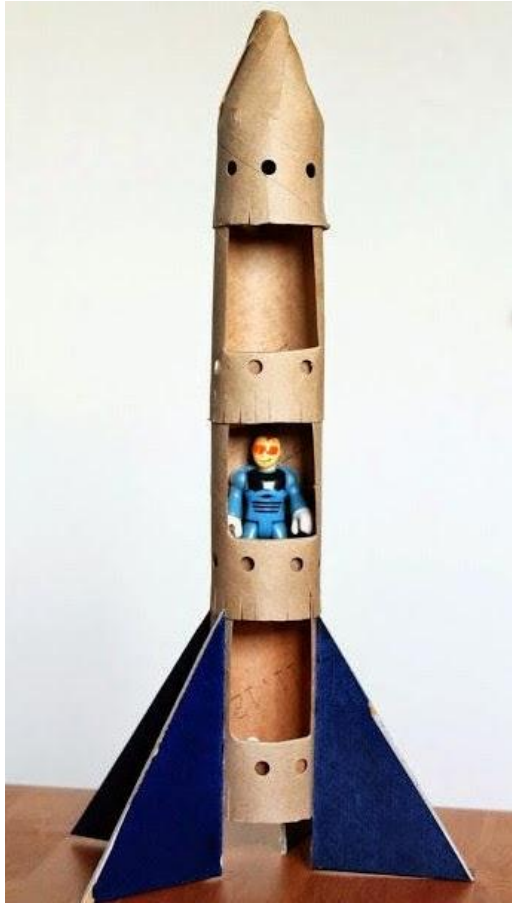

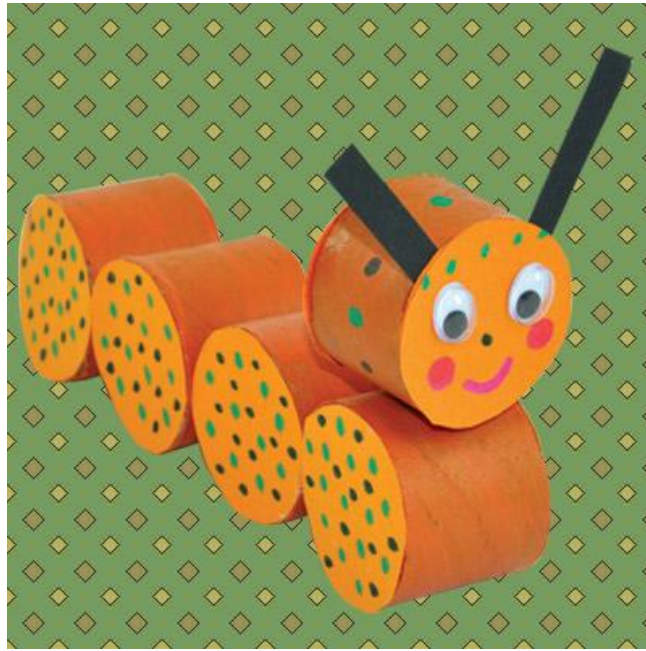
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Περισσότερες ιδέες για κατασκευές [εδώ](#), [εδώ](#), [εδώ](#) κι [εδώ](#).

ΟΜΑΔΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Κρυφό- Τραμπή

Κουτσό- Ηαγλα

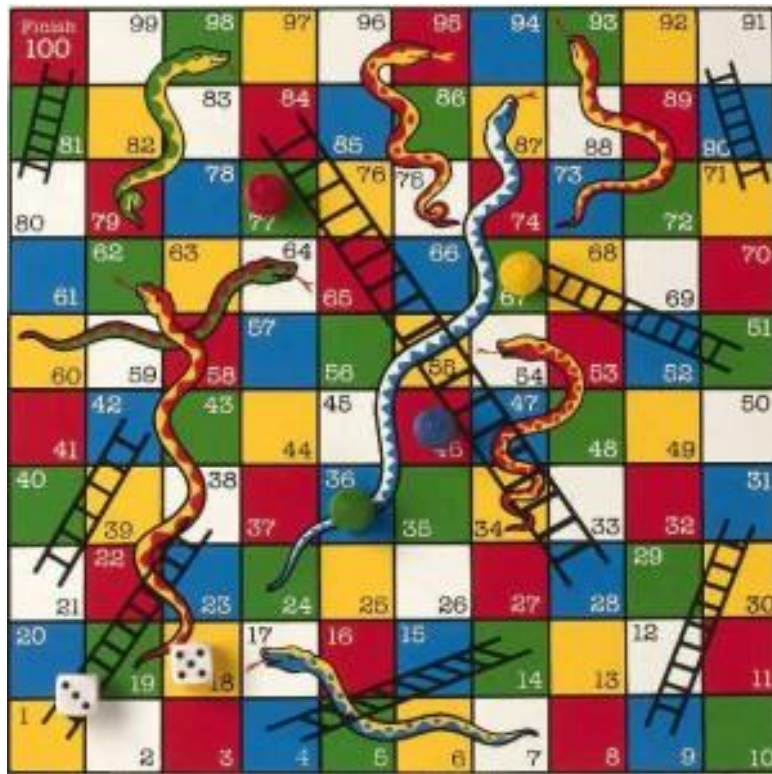

Τζαμί- Saba Hajar

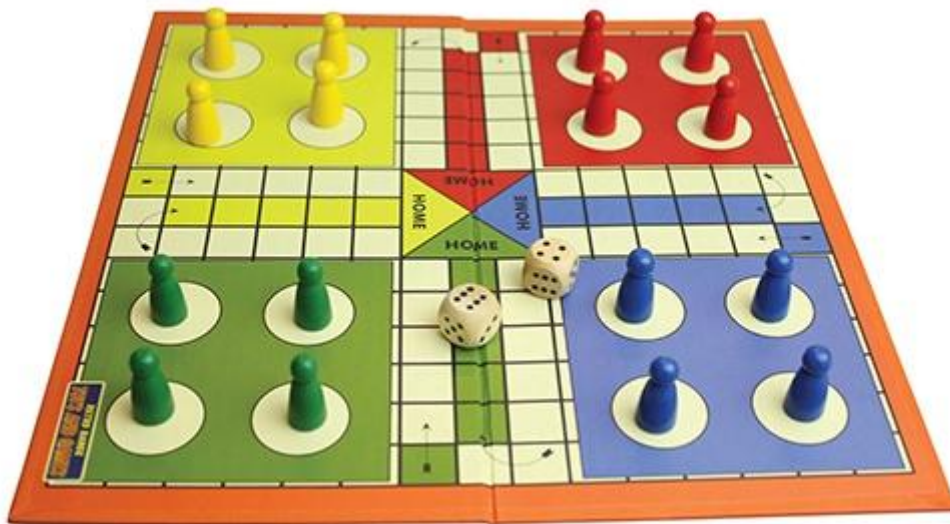

Το μαντηλάκι- Ταq Ταq Ταqiah

ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Φιδάκι

Γκρινιάρης

Ντάμα

Σκάκι

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ- FOOTBALL

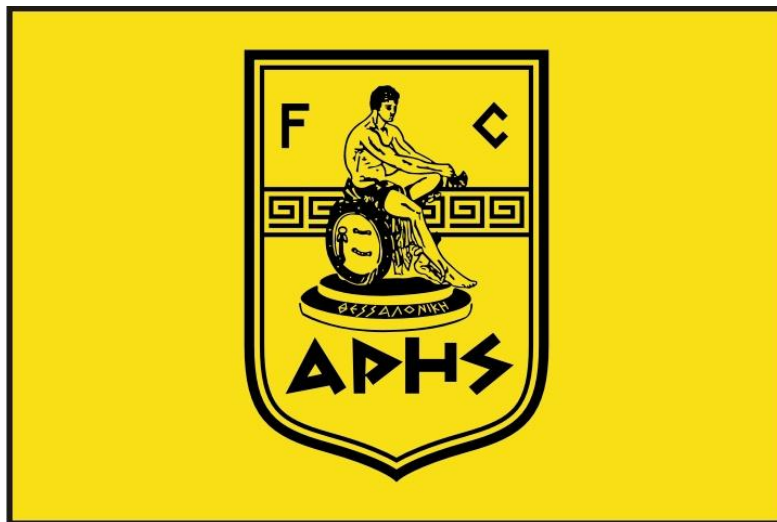
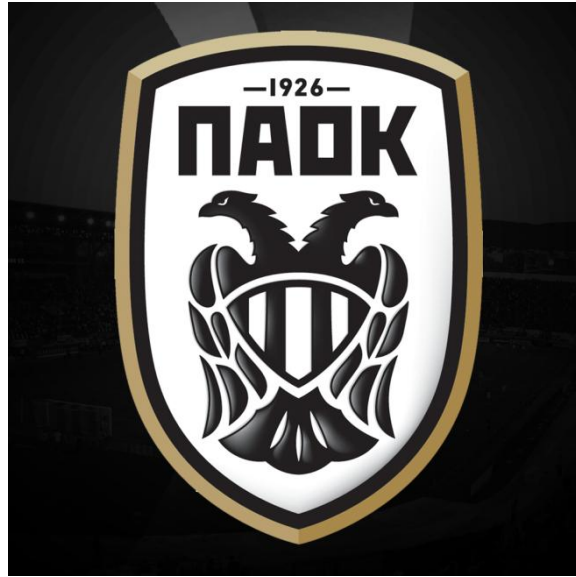

ΜΤΑΣΚΕΤ- BASKETBALL

ВОЛЕЇ- VOLLEYBALL

ΣΗΜΑΤΑ ΟΜΑΔΩΝ

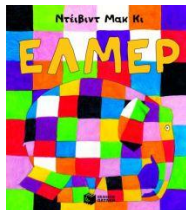

Η Ολυμπιακή ομάδα προσφύγων στην Ολυμπιάδα του Ρίο το 2016

Το σχολείο ως τόπος συνάντησης πολιτισμών και λαών παίζει σημαντικό ρόλο μεταξύ άλλων στην καλλιέργεια του διαπολιτισμικού σεβασμού και στην αποδοχή του πλουραλισμού και της μοναδικότητας του κάθε ατόμου. Κατά την ανάπτυξη εκπαιδευτικών δράσεων που στοχεύουν να «κτίσουν» πολιτισμικές γέφυρες μπορούν να αξιοποιηθούν οπτικοακουστικά μέσα, πολυτροπικά κείμενα και βιβλία.

- Παρουσιάζουμε το βιβλίο Έλμερ, το διαβάζουμε ή/και βλέπουμε βίντεο με [υπότιτλους](#), με [αφήγηση](#) ή στα [αγγλικά](#). Επίσης μπορούμε να ακούσουμε τον συγγραφέα [Ντέιβιντ Μακ Κι](#) να μιλάει για τη δημιουργία του Έλμερ.

Μακ Κι Ντ. (2010). *Έλμερ*. Μετ. Ανδρουτσοπούλου. Αθήνα: Πατάκης

- Το βιβλίο προσφέρεται για να μιλήσουμε γενικά για τις διαφορές μεταξύ των ατόμων (γέρος-νέος, ψηλός-κοντός κ.ά.).
- Τα παιδιά μπορούν να ζωγραφίσουν τον Έλμερ σε φύλλο εργασίας με ό,τι χρώματα θέλουν ή να κάνουν ψηφιδωτό με χρωματιστά χαρτάκια ή να ζωγραφίσουν τον Έλμερ με βάση το υπόμνημα χρωμάτων και αντίστοιχων αριθμών (εξοικείωση με το λεξιλόγιο των χρωμάτων).
- Επίσης, τα παιδιά μπορούν να ζωγραφίσουν και να κατασκευάσουν τη μάσκα του ελέφαντα Έλμερ και στη συνέχεια να κάνουμε μια μικρή δραματοποίηση του βιβλίου.
- Παίζουμε τον ελέφαντα και το ελεφαντάκι (εξοικείωση με την κατάληξη -άκι και τα υποκοριστικά). Στην αρχή χωρίζουμε τα παιδιά σε ελέφαντες και ελεφαντάκια. Δίνουμε οδηγία (πιο απλή για μικρότερα παιδιά) για τους ελέφαντες, για παράδειγμα ο ελέφαντας πίνει νερό και σηκώνονται τα αντίστοιχα παιδιά μιμούμενα με το χέρι τους την προβοσκίδα του ελέφαντα που πίνει νερό. Δίνουμε οδηγία για τα ελεφαντάκια, για παράδειγμα το ελεφαντάκι έχει κάτω την προβοσκίδα και κοιτάει τη μαμά στα μάτια. Συνεχίζουμε το παιχνίδι δίνοντας κάθε

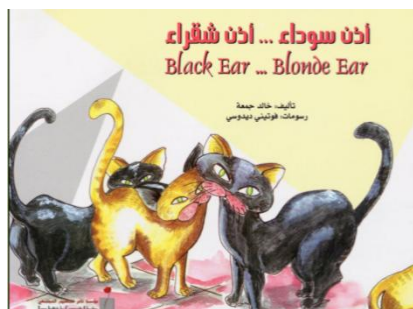
φορά διαφορετικές οδηγίες ώστε να εξοικειωθούν τα παιδιά με τις λέξεις πάνω - κάτω, δεξιά - αριστερά.

- Στη συνέχεια δείχνουμε εικόνες από ζώα με τα μικρά τους (παράρτημα) και δίνουμε στα παιδιά ρόλους από ζευγάρια ζώων (γάτα - γατάκι, δελφίни - δελφινάκι κ.ά.). Μόλις τα παιδιά ακούν το ζώο που έχουν πρέπει να βρουν τις αντίστοιχες εικόνες και να πουν το όνομά τους χρησιμοποιώντας το βοηθητικό ρήμα είμαι (είμαι η γάτα, είμαι το γατάκι). Μπορούν να δώσουν και όνομα στο ζώο τους και να το ζωγραφίσουν γράφοντας λεζάντα.

Με αφορμή τον Έλμερ συζητάμε για τη διαφορά ως δικαίωμα του κάθε ανθρώπου.

- Δίνουμε στα παιδιά μια κόλα Α4 για να ζωγραφίσουν τον εαυτό τους και να γράψουν το όνομά τους, την χώρα καταγωγής τους ή/και κάποιο χαρακτηριστικό τους (είμαι η Σαμ από τη Συρία ή είμαι ο Μαχμούτ και έχω μαύρα μαλλιά). Μπορούμε να έχουμε γραμμένα σε φωτοτυπία το «είμαι» και «έχω» ώστε να διευκολύνουμε τα παιδιά ή να τα γράψουμε στον πίνακα και να τα αντιγράψουν.
- Στη συνέχεια αφού τα παιδιά παρουσιάσουν τον εαυτό τους, δημιουργούμε κολάζ σε χαρτί του μέτρου με τα πορτρέτα των παιδιών και τα αναρτούμε αν είναι εφικτό.

Διαβάζουμε από τη [διεθνή ψηφιακή βιβλιοθήκη](#) το [δίγλωσσο βιβλίο](#) *Black Ear... Blonde Ear* στα αγγλικά και αραβικά. Το βιβλίο προβάλλει τη σημασία της επικοινωνίας ως μέσο επίλυσης διαφορών και διαχωρισμών.

Haled Jum'a, (2002). *Black Ear...Blonde Ear*. Ill. Fotin Dedvaz. Palestine:Tamer Institute for Community Education

- Αφού παρουσιάσουμε/διαβάσουμε την ιστορία στα αγγλικά ζητάμε από κάποιο παιδί (ή κάποιον ενήλικα) που ξέρει να διαβάζει αραβικά να διαβάσει την ιστορία.

- Ρωτάμε τα παιδιά τι πρόβλημα είχαν οι γάτες και πώς το έλυσαν. Τα παιδιά μαθαίνουν να χρησιμοποιούν εκφράσεις (για παράδειγμα οι μαύρες γάτες με τα μαύρα αυτιά – οι κίτρινες γάτες μιλάνε με την γκρι γάτα).
- Μπορούμε να ετοιμάσουμε δίγλωσσες καρτέλες με φράσεις κλειδιά από την ιστορία του βιβλίου και με τη βοήθεια των καρτελών τα παιδιά να διηγηθούν την ιστορία. Η δημιουργία των καρτελών γίνεται με τη βοήθεια των παιδιών.
- Ετοιμάζουμε ζευγάρια αυτιών, τα παιδιά τα βάφουν μαύρα, κίτρινα και γκρι και χωρίζονται σε αντίστοιχες ομάδες.
- Παίζουμε την ιστορία. Στην αρχή τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες (μαύρες γάτες – κίτρινες/ξανθές γάτες) με βάση τα αυτιά τους, μιλάνε ταυτόχρονα χωρίς να ακούει η μια ομάδα την άλλη και μαλώνουν. Ξαφνικά γεννιέται ο γκρι γάτος, που είναι φίλος με όλες τις γάτες. Όλοι τον συμπαθούν και τον κάνουν αρχηγό αλλά πάλι μαλώνουν. Ο γκρι γάτος παίρνει τα αυτιά τους και δίνει τα μαύρα στις ξανθές γάτες και τα ξανθά στις μαύρες γάτες. Έτσι καταφέρνουν να ακούσουν ότι δεν είχαν ακούσει μέχρι εκείνη τη στιγμή και να ζήσουν ειρηνικά.
- Στη συνέχεια ζωγραφίζουν αυτιά σε ό,τι χρώμα θέλουν και παρουσιάζουν τους εαυτούς τους (για παράδειγμα είμαι κόκκινος γάτος ή είμαι ένας μικρός/έξυπνος/δυνατός κόκκινος γάτος).

Η διεθνής ψηφιακή βιβλιοθήκη, η οποία διαθέτει βιβλία σε πολλές γλώσσες (αραβικά, φαρσί, νταρί κ.ά.), μπορεί να αξιοποιηθεί από τους ίδιους τους πρόσφυγες ενήλικες και παιδιά. Η εμπειρία μας από την επαφή με πρόσφυγες έδειξε ότι οι περισσότερες οικογένειες έχουν κινητό ή tablet και τα παιδιά είναι εξοικειωμένα με τη χρήση τους.

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Η ενασχόληση με τα δύο βιβλία δίνει τη δυνατότητα επεκτάσεων σε πολλά γνωστικά πεδία.

Φυσική

- Με αφορμή τα χρώματα μπορούμε να μιλήσουμε για το ουράνιο τόξο και να δείξουμε [βίντεο](#) στο οποίο δίνεται σύντομα η ερμηνεία του φυσικού φαινομένου.

- Μπορούμε να μιλήσουμε για τα χρώματα του ουράνιου τόξου και να ζωγραφίσουν τα παιδιά σε πρόγραμμα ζωγραφικής τα δικά τους ουράνια τόξα.
- Επιπλέον μπορεί να γίνει σύνδεση με το φαινόμενο της βροχής και τον κύκλο του νερού με προβολή αντίστοιχου [βίντεο](#).

Μαθηματικά

Τα παιδιά μπορούν:

- να μετρήσουν πόσοι ήταν οι ελέφαντες, πόσοι ήταν οι μικροί, πόσοι οι γκρι, πόσες ήταν οι γάτες, πόσες περισσότερες/λιγότερες οι μαύρες από τις κίτρινες κ.ά.
- να διατυπώσουν απλά προβλήματα: πόσα ζευγάρια αυτιά μάζεψε ο γκρι γάτος από 12 μαύρες γάτες; Αν οι μαύρες γάτες ήταν 12 και οι ξανθές 14. Πόσα αυτιά είχαν όλες οι γάτες;
- να κάνουν μετρήσεις αφού ασχοληθούν με τις έννοιες ψηλός - κοντός. Να μετρήσουν αντικείμενα και τους εαυτούς τους.
- Να εξοικειωθούν με ραβδογράμματα, να μπορούν να τα κατασκευάζουν και να τα διαβάζουν. Δημιουργούμε ραβδόγραμμα που απεικονίζει τις ηλικίες των παιδιών. Καλό θα ήταν το γράφημα να γίνει σε [φύλλο Excel](#), γίνεται γρήγορα και τα αποτελέσματα είναι εντυπωσιακά.

Ανθρώπινο σώμα

- Δείχνουμε στα παιδιά εικόνες (παράρτημα) με τα μέρη του ανθρώπινου σώματος και τις αισθήσεις. Τα παιδιά λένε και γράφουν/ αντιγράφουν τις αντίστοιχες ονομασίες ή δείχνουν τα μέρη του σώματος που ακούν.
- Βλέπουμε το [βίντεο](#) με το τραγούδι Χόκι Πόκι και αφού το ακούσουμε το χορεύουμε.
- Ακούμε το [τραγούδι](#) με τα μέρη του σώματος και το «παίζουμε», το χορεύουμε, το τραγουδάμε.

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

- Προβάλλουμε από τη σελίδα του Συνήγορου του Παιδιού ένα σύντομο [βίντεο](#) για τα δικαιώματα του παιδιού και το [έντυπο](#) «Έχω, Έχεις, Έχει, Όλοι Έχουμε Δικαιώματα». Προβάλλουμε [βίντεο της Unicef](#) στα αγγλικά για τα Δικαιώματα του Παιδιού και ακούμε αντίστοιχο [τραγούδι](#) στα αγγλικά.
- Κατά την προβολή του υλικού (βίντεο και αφίσας) μπορούμε να σταματάμε και να συζητάμε για τα δικαιώματα που αναφέρονται.
- Γράφουμε τα δικαιώματα με απλές λέξεις (παιχνίδι, φαγητό, γιατρός, σχολείο) και τα παιδιά αντιγράφουν ή χρησιμοποιούν απλές εκφράσεις (θέλω παιχνίδι, πάω στο σχολείο, κ.ά.).
- Ακούμε το αγγλικό τραγούδι και προσπαθούμε να το τραγουδήσουμε ή να ακολουθούμε τον ρυθμό χτυπώντας παλαμάκια ή/και να το χορέψουμε.
- Ζωγραφίζουμε τα δικαιώματα σε κόλλες Α4 ή στον υπολογιστή σε πρόγραμμα ζωγραφικής.
- Δημιουργούμε σύννεφα λέξεων στο πρόγραμμα [tagxedo](#) που αφορούν τα δικαιώματα του παιδιού.

Η παιδική ηλικία είναι στενά συνδεδεμένη με το Δικαίωμα στο παιχνίδι και το Δικαίωμα στην εκπαίδευση.

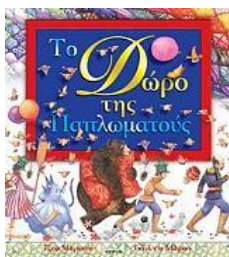
- Προβάλλουμε [οποιο](#) σχετικά με το Δικαίωμα στο παιχνίδι και [οποιο](#) για το Δικαίωμα στην εκπαίδευση.
- Συζητάμε σχετικά με το αγαπημένο τους παιχνίδι και ζητάμε να το ζωγραφίσουν και να πουν το όνομά του.
- Δείχνουμε εικόνες (παράρτημα) και συζητάμε για όσα κάνουν τα παιδιά στο σχολείο. Προτρέπουμε τα παιδιά να δημιουργήσουν απλές προτάσεις προφορικά ή/και γραπτά (για παράδειγμα: στο σχολείο γράφω και παίζω).
- Δείχνουμε εικόνες (παράρτημα) με τα σχολικά είδη που έχει ένα παιδί όταν πάει στο σχολείο. Καταγράφουμε σε λίστα τα είδη και τα παιδιά δημιουργούν απλές προτάσεις προφορικά ή/και γραπτά (για παράδειγμα: στην τσάντα έχω κασετίνα και τετράδιο ή στην κασετίνα έχω μολύβι και χάρακα).
- Για την ενθάρρυνση της παιδικής διγλωσσίας δείχνουμε και διαβάζουμε το [ηλεκτρονικό βιβλίο](#) της Ρ. Τσοκαλίδου *Το πρώτο μου βιβλίο για τη διγλωσσία*. Το βιβλίο είναι γραμμένο στα ελληνικά, αραβικά και αγγλικά.

- Εξαιτίας των τριών γλωσσών και του απλού κειμένου εύκολα μπορούν να το παρακολουθήσουν όλα τα παιδιά.
- Μπορούμε να προτρέψουμε τα παιδιά να μας μιλήσουν για την πατρίδα τους και να τη βρούμε στο χάρτη, να περιγράψουν το σχολείο τους αν πήγαν, να ζωγραφίσουν το αγαπημένο τους φαγητό ή ότι άλλο επιθυμούν.
- Πολύ χρήσιμος είναι και ο οδηγός Mousefir, ο οποίος είναι ένας μικρός ελληνοαραβικός οδηγός με απλές λέξεις και εκφράσεις. Μπορούμε να «παίζουμε» με τον οδηγό λέγοντας μια λέξη στα ελληνικά και ψάχνοντας την αντίστοιχη στα αραβικά και το ανάποδο (για παράδειγμα: πώς λέγεται το κεφάλι). Τα παιδιά λένε την ελληνική λέξη και εμείς την αραβική και όλοι/όλες θα γελάσουμε πολύ.

Με αφορμή το ελληνοαραβικό λεξικό μας δίνεται η ευκαιρία να μοιραστούμε και να ανταλλάξουμε λέξεις από τις γλώσσες μας, γεγονός που καλλιεργεί κλίμα σεβασμού και αποδοχής και δείχνει την αλληλέγγυα διάθεσή μας.

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ & ΑΝΘΡΩΠΙΑ

Παρουσιάζουμε το βιβλίο το *Δώρο της Παπλωματούς*.

Μπριμπό Τζεφ (2002). *Το Δώρο της Παπλωματούς*. Εικ. Γκέιλντε Μάρκεν. Μετ. Κώστια Κοντολέων. Αθήνα: Άγκυρα

- Το βιβλίο έχει μεγάλα κείμενα, για αυτό δείχνουμε τις εικόνες και εξηγούμε με απλά λόγια για κάθε σελίδα το περιεχόμενο. Συζητάμε για τις λέξεις κλειδιά του βιβλίου (δώρο, αγάπη, ζεστασιά, πλούσιος, φτωχός, λεφτά, ύφασμα) και τις γράφουμε σε λίστα.
- Στη συνέχεια προτείνουμε στα παιδιά να δημιουργήσουμε το δικό μας πάπλωμα και ρωτάμε από πού θα μπορούσαμε να αγοράσουμε υφάσματα.
- Δείχνουμε εικόνες (παράρτημα) από τις κλειστές αγορές Σουκ αλ Χαμιδιέ στη Δαμασκό και Μπεζεστένι στη Θεσσαλονίκη και συζητάμε για τις πόλεις που βρίσκονται και για τα είδη που μπορεί να αγοράσει κανείς από εκεί.

- Οργανώνουμε μια δραστηριότητα αγοράς «υφασμάτων» από τις δύο αγορές. Μπορούμε να έχουμε ετοιμάσει μια μικρή «αγορά» να γράψουμε ταμπέλες (Σουκ αλ Χαμιδιέ και Μπεζεστένι) και τα παιδιά να επιλέξουν χρωματιστά υφάσματα (κομμάτια από κανσόν ή γλασέ).
- Σε χαρτί του μέτρου φτιάχνουμε ένα μεγάλο πάπλωμα πάτσγουορκ με τα χρωματιστά χαρτιά, ή με ζωγραφιές και γράφουμε επάνω σε κάθε κομμάτι ονόματα (αραβικά και ελληνικά) και λέξεις που ενώνουν όλους τους ανθρώπους.

Κατασκευάζουμε

**Το πάπλωμα που σκεπάζει όλα τα παιδιά
και προσφέρει ζεστασιά.**

**Το πάπλωμα που αγκαλιάζει τα παιδιά των καταυλισμών
των δρόμων, των σπιτιών...**

ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
ΤΑ ΖΩΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΤΟΥΣ

Η γάτα και το γατάκι

Ο ελέφαντας και το ελεφαντάκι

Η καφέ αρκούδα και τα αρκουδάκια

Η άσπρη αρκούδα και το αρκουδάκι

Η αλεπού και το αλεπουδάκι

Η τίγρης και τα τιγράκια

Το ελάφι και το ελαφάκι

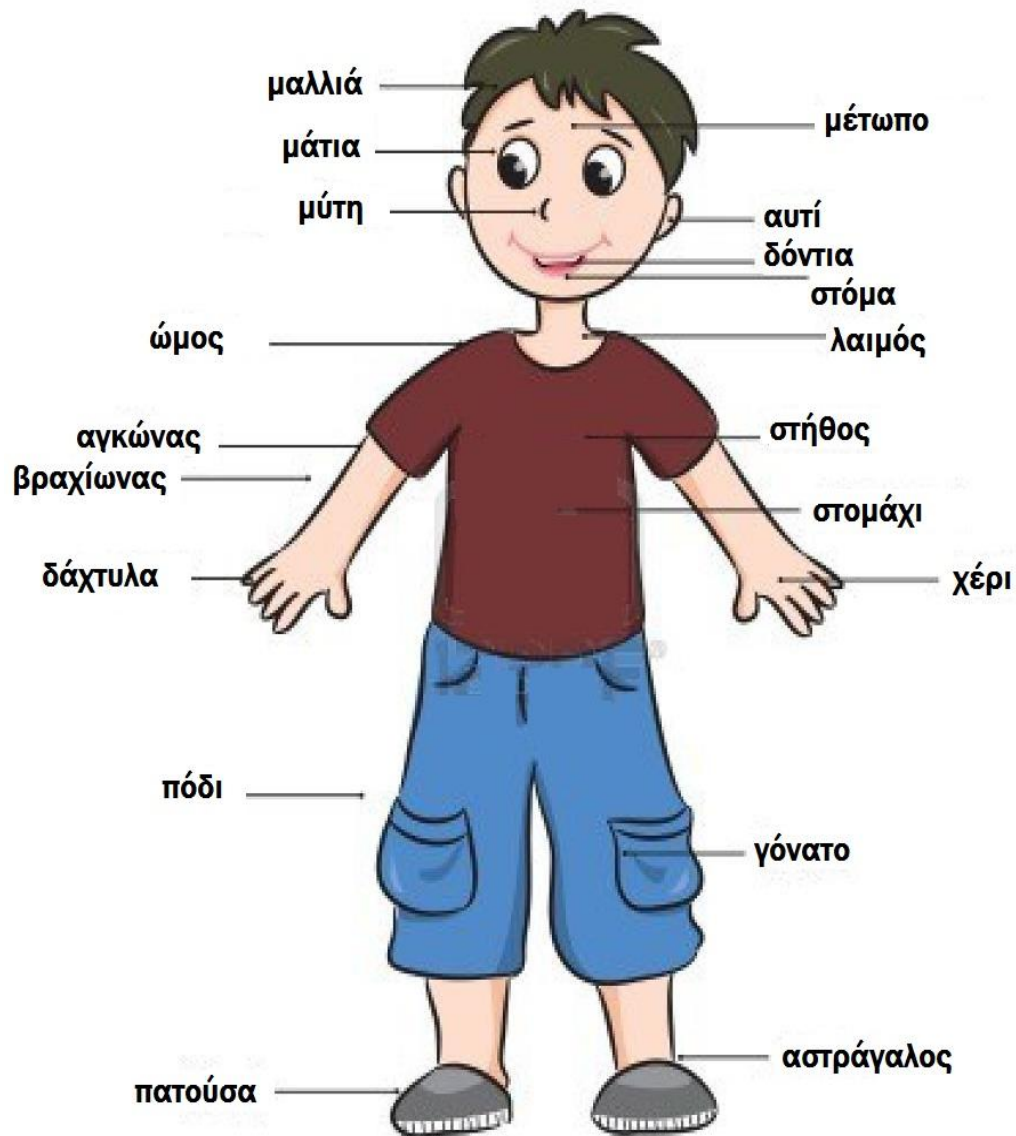

Το δελφίνι και το δελφινάκι

Ο σκύλος και το σκυλάκι

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ - ΟΙ ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ

Οι 5 αισθήσεις μας

Όσφρηση

Αφή

Όραση

Γεύση

Ακοή

ΤΙ ΚΑΝΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

παιζω

διαβάζω

ζωγραφίζω

τραγουδάω

γράφω

γελάω

ΕΧΩ ΤΣΑΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΣΕΤΙΝΑ

η τσάντα

η κασετίνα

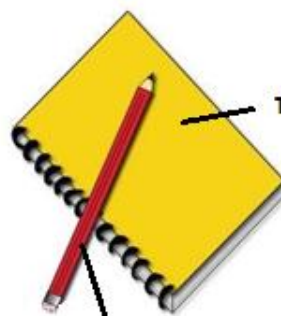
η σβήστρα

ο χάρακας

η ξύστρα

η μπογιά

το στυλό

το τετράδιο

το μολύβι

ΑΓΟΡΕΣ ΣΟΥΚ ΑΛ ΧΑΜΙΔΙΕ ΚΑΙ ΜΠΕΖΕΣΤΕΝΙ

Εκατοντάδες λέξεις αλληλοκατανόησης

